

מגילת ספרי חסידות

פאר

מקדושים

ויצא

מקדושים

סֵפֶר
דָּגַל מַחֲנֵה
אֶבְרָיִם

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלטר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי' שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב ישראל סגל	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב דוד סלאנים	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב ירוחם פישל פשנדה	הרב משה אריה גומבו
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב דב היישריק
הרב משה יוסף קמינר	הרב משה וקסלמן
הרב ישראל קרול	הרב מנחם מנדל וקסלר
הרב נחמיה קרול	הרב ישראל טורובר
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב דוד אריה לבל
הרב אליהו שפירא	הרב מאיר כרמל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה יגיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

©

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'
ע"ר - 580544427 בני ברק

מהדורה שניה

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-057

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

בכל מקום
בעולם שיש
אחד מישראל
הקב"ה משיבוע
את כל האומה
בשבילו ובכחו
משתג המול
לטובה

וְלָכֵן בְּכָל מְקוֹם מֵהָאֲמוֹת שֵׁישׁ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמְאוּ, כִּי ה' אֱלֹהָיו עִם הַיִּשְׂרָאֵל לְהַשְׁבִּיעוֹ כָּל טוֹב, וּלְצַרְיוֹ מִשְׁבִּיעוֹ ה' יִתְפַּרֵּךְ גַּם כֵּן, וְאִף שֶׁמִּצַּד הַמִּזֵּל יִחִיב שִׁיְהִיָּה עַל הָאָרֶץ עֲצִירוֹת גְּשָׁמִים חֲלִילָה, הַיְהוּדִי מֵהַפֶּה מְרַעָה לְטוֹבָה עַל יְדֵי כַח אֱלֹהֵי אֲשֶׁר בְּקִרְבוֹ שֶׁהוּא מְשַׁנֵּה הַמִּזְלוֹת וּמְשַׁדֵּד הַמַּעֲרָכוֹת. וְזֶהוּ וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְקָל לְהַבִּינִי:

אֱלֹקִים, הֵינּוּ שִׁיְתַפְּלֵל אֶל הַמְּקוֹם בְּעֵת הַצֵּרָף וַיִּתֵּן לוֹ מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. אִף שֶׁמִּצַּד הַכּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת יִחִיב שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם חֶסֶם וְשָׁלוֹם, נִתֵּן לִיעֲקֹב וּלְבָנָיו כַּח זֶה שִׁיּוֹכְלוּ לְשִׁנוֹת הַמִּזֵּל וּלְשַׁדֵּד הַמַּעֲרָכוֹת עַל יְדֵי תַפְלִתָן וּמַעֲשֵׂיִם טוֹבִים, כְּמַעֲשֵׂיֹת הַנֶּזְכָּר בַּגְּמָרָא^א שֶׁהִיא עֲצִירַת גְּשָׁמִים וְרַבּוּתֵינוּ וְז"ל הוֹרִידוּ גְּשָׁמִים בְּתַפְלִתָן, וְכַמַּעֲשָׂה דְאֵלֵיהּ זְכוּר לְטוֹב (מלכים א יח, א):

פרשת ויצא

תמיד, רק עולה ויורד, והיְרִידָה הוא צֵרָף עליה, כְּשִׁנוֹתָן עַל לֵב יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּשׁ זֶה שֶׁהוּא בְּקִטְנוֹת וּמִתְפַּלֵּל אֶל ה', עַל דֵּרֶךְ 'וּבִקְשָׁתֶם מִשָּׁם אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצֵּאתָ' (דברים ד, כט), וְזֶהוּ 'מִשָּׁם' מִמְּקוֹם שֶׁהוּא שָׁם כְּמוֹ שֶׁאָמַר אֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנִי נִשְׁמְתוּ עֵדֶן זִלְלָה^ב. וְהוּא שֶׁמְרַמֵּז בַּפְּסוּק 'וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע', הֵינּוּ כְּשֶׁהַצַּדִּיק נוֹפֵל

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵה וְגו' וַיִּקַּח מֵאֵבְנֵי הַמִּקְוֵה וְגו' וַחֲרָנָה כְּשֶׁם מִצַּב אֲרָצָה וְרֵאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִיִם וַיִּרְדִּים בּוֹ. יֵשׁ בְּכָאן סוּד גְּדֻלוֹת וְקִטְנוֹת. כִּידוּעַ^א בְּשֵׁם אֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנִי נִשְׁמְתוּ עֵדֶן זִלְלָה^ב כִּי 'הַחִיּוֹת רְצוּא וְשׂוֹב' (יחזקאל א, יד), וְאִי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עַל מְדֻרָּה אַחַת

כשנתנו אל לבו
שהוא בקטנות
ומתפלל אל ה'
בא למדריגה
גדולה וזהו
יירדה צורך
עליה

ציונים ומקורות

היינו בתורה, כדי שיוכל לעסוק בתורה להעמיק בדחילו ורחימו. וע"ע בן פורת יוסף פר' תולדות: 'ונראה, דכתבתי במקום אחר דשמעתי ממורי זלה"ה, 'והחיות רצוא ושוב, לפי שכל דבר מתלהב לשוב לשרשו, ולכך על ידי אכילה ושתייה ועסק משא ומתן מעט שמבטל מלימוד ועבודת ה', אז נחה הנשמה מהתלהבותה ונתחזקה וכו'. ובוה יובן, 'אמר ריש לקיש פעמים שביטולו של תורה זה יסודו' (מנחות צט). בסוד 'והחיות רצוא ושוב, והבן. ב. ראה להלן פר' חוקת ד"ה וכן הוא ג"כ: 'כמו שאמר אא"ז זללה"ה 'ובקשתם משם את ה' אלהיכם' וגו',

פה. תענית כג. – כה. א. עיין תולדות יעקב יוסף פר' חוקת: 'שמעתי ממורי קושיית הט"ז (א"ח ס"א סק"ג) אחד המרבה ואחד הממעט וכו', למה שוין במכוין וכו'. וביאר כי צריך ללמוד ולהתפלל עם מוחין, מה שאין כן וכו', וא"כ אם ממעט כדי שיהיה לו מוחין לכיון היטב, שוה למי שיש לו מוחין טובים שיוכל להרבות, וז"ש בלבד שיכוין וכו', ודפח"ח. ועיין ענין מוחין, והעולה מזה, כי 'החיות רצוא ושוב, שיוכל ללמוד ולהתפלל בדחילו ורחימו, היינו להמשיך י"ה ע"ו ו' לאות ה' שהוא היבור, צריך לפעמים למעט בעסק התורה עד שיחזור המוחין, וז"ש הוי ממעט בעסק

ממדרגתו ויוצא מן הנביעו והשכינה שנקרא בת שבע פיזועי, וזהו וילך חרנה, הינו שנופל לקטנות, וכשמרגיש בזה ויפגע במקום, הינו שהוא מתפלל על זה להמקום ברוך הוא, ויבקש מאבני המקום, הינו ממקום שהוא שם כנ"ל ובקשתם משם את ה' אלהיך בשם אדוני אבי ומני זרעה, ואז ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הינו שהירידה שהיא מצב ארצה הוא סלם לעלות אחר כך למדרגה יותר גדולה, פיזוע זה שהירידה צריך עליה, וזהו וראשו מגיע השמימה, שיגיע למדרגה יותר גדולה:

הינו שיבא למדרגה גדולה מאד בהתפשטות הדעת, והוא שאמר אכן יש ה' במקום הזה, הינו שיש בחינת גדלות, ואנכי לא ידעתי, פרוש, אחר אשר הביא ה' אותו לבחינת גדלות אמר לא ידעתי כי יש שם בחינת הויה, ולולא ה' בעזרתי לא יכלתי לבא לזה ההשגה לעולם, כי אם היה יודע בידיעה ממש שהוא בחינת הדעת, אז היה בבחינת גדלות ממש, וזהו ואם ידעתי לא ישתתי (רש"י שם) שהם הסתלקות המחין, וזהו ויירא ויאמר, והבן כל זה כי קצאתי:

והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. וכתב באור החיים שכתב בכל פרט ופרט תבנת 'הנה' שהוא מיתר, והוא מרמז שהיה נבואה ממש, שראה באספקלריא המאירה, ולא כענין החלום. ונראה לפי עניות דעתי שמרמז בפרוש בתבנת 'הנה' שהיה נבואה ממש, על דרך מאמרו ז"ל (ברכות נז:): חלום אחד מחלק ששים בנבואה, ותבנת 'הנה' גימטריא ששים, והוא

התורה רמזה בתוכת 'והנה' שהחלום היה ממש נבואה

כל הצדיקים מתנהגים באופן שיש להם ירידה לצורך עליה

כשתגלה ליעקב הגדלות שהוא שם הויה אבנר שלולי ה' לא היה בא לה

◆ **ציונים ומקורות** ◆

ו. 'טעם אומר ו'הנה', להיות שאין החלום מוחלט בבחינת הצדק, כי חלומות שוא הם, גם שעל כל פנים יהיה בהם תבן, כי הם במראה השעמום, לזה אמר 'הנה' פי' כי הדברים בלא שעמום ודמיונות, אלא כל דבר נגלה אצלו, ומבואר כיום יאיר, ואין זה דומה לשאר החלומות שרואה דבר ואינו מחליט בראייתו מה שהוא רואה, ולזה תמצא שדקדק לומר בכל פרט ופרט מהנגלה אליו בחלום 'והנה', גבי ראיית הסולם אמר 'והנה סולם', גבי ראיית המלאכים אמר 'והנה מלאכי וגו'', גבי גילוי שכינה אמר 'והנה ה'', הכוונה בזה כי היתה נבואה ממש'.

'משם' דייקא, פירוש ממקום שהוא שם, והבן. וע"ע מאור עינים ליקוטים ד"ה ועשית ציץ: 'כמו שאמר הבעל שם טוב נבג"מ, ובקשתם משם את ה' וגו' ומצאת', 'משם' דייקא, במקום שהוא, באיזה מדריגה שיהיה, משם תמצא את ה' אלהיך, ויוכל להתדבק בה'. ג. עיין תיקו"ז ק: ד. עיין להלן פר' ויחי ד"ה הקבצו ופר' תזריע ד"ה אדם, וע"ע מגיד דבריו ליעקב אות י 'ורדי הים באניות' (תהלים קו, כג), שבאו למדריגות יורדים, שיורדים ממדריגתן כדי שיעלו אחר כך ניצוצות הקדושה, וירידה היא צורך עליה. ה. עיין רש"י בראשית יד, י ד"ה הרה, וע"ע בר"ר סח, ח.

שְׁמֵרְמוּ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט תִּבְתּוּ וְהִנֵּה, הִינּוּ שְׁהִיָּה כְּאֵן כָּל הַשָּׁשִׁים חֲלָקִים שֶׁל נְבוֹאָה, וְקָל לְהַבִּין:

בו', הִינּוּ שִׁיּוֹרֵד שְׁפַע וּבְכֻרָה עַל יָדוֹ עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהֵבִין:

מונת נתינת הצדקה היא לעשות ייחוד הוי"א ועי"ן פועל ירידת השפע לכל העולמות

עוֹד יֵשׁ לומר וְהִנֵּה סֵלֶם מַצֵּב אֲרֻצָּה וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִים בו'. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּדִרְךָ רְמוֹ, דְּהִנֵּה יְדוּעַ דְּכֻנַּת נְתִינַת הַצִּדְקָה הוּא לַעֲשׂוֹת יְחִיד הַוִּי"ה וְאֲדַנְי, וְעַל יְדֵי הַיְחִיד הוּא פּוֹעֵל יְרִידַת הַשְּׁפַע עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְיֵשׁ לומר שְׁזֵה הָעֵנִין הוּא מְרְמוֹ כְּאֵן בַּתּוֹרָה, דְּהַבְּעַל הַטּוֹרִים פֶּרֶשׁ סֵלֶם הוּא גִימְטְרִיא מְמוֹן. וְזֵהוּ שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב 'סֵלֶם', הִינּוּ 'מְמוֹן', 'מַצֵּב אֲרֻצָּה', הִינּוּ שְׁנֹאָה לְעֵין שֶׁהוּא מְדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה מְאֹד וְאֵין בּוֹ שׁוּם תּוֹעֵלַת, וּבְקֶאֱמַת 'רֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה', הִינּוּ שְׁיֵשׁ בּוֹ תּוֹעֵלַת גְּדוֹל הַנוֹגֵעַ לַשְּׁמַיִם, וְהוּא וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים, פְּרוּשׁ 'מְלֹאךְ' הוּא מְסַפֵּר צ"א, שֶׁהוּא יְחִיד הַוִּי"ה וְאֲדַנְי, שְׁעַל יְדֵי נְתִינַת מְמוֹן צִדְקָה, נְתִינָה יְחִיד הַוִּי"ה וְאֲדַנְי מְסַפֵּר צ"א, וּפּוֹעֵל בְּזֵה 'עֲלִים', הִינּוּ שֶׁבַּתְּחִלָּה עוֹלִים עַל יְדֵי אֲתַעְרוּתָא דְלַתְתָּא, וְאַחַר כֵּן 'יִרְדִים

וְיִיקֵן יַעֲקֹב מִשְׁנַתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ ה' בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי. וְשׁ לומר דִּידוּעַ" שְׁהַגְלוֹת מְכַנָּה בְּשֵׁם שְׁנָה, וְהִינּוּ הַסְתַּלְקוֹת וְהַסְתַּרְתּוֹת פְּנִים שֶׁל הַשֵּׁם חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים לֵא, יח) 'וְאֲנֹכִי הַסְתַּר אֶסְתִּיר פְּנֵי' וְגו', וְהַגְּאָלָה הוּא כְּשֶׁהַשֵּׁם מְגַלֵּה עֲצָמוֹ עַל יְדֵי אֹר הַתּוֹרָה, עַל דֶּרֶךְ 'הַתְּעוֹרְרִי הַתְּעוֹרְרִי כִּי כֹא אֲוִרְךָ', הִינּוּ שֶׁיְתַעוֹרֵר מִן הַשְּׁנָה, כִּי כֹא אֹר הַתּוֹרָה וְהַתְּגַלּוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּכִיכּוֹל, וְזֵהוּ 'וְאֲנֹכִי הַסְתַּר אֶסְתִּיר פְּנֵי', הִינּוּ שְׁאֶסְתִּיר הַתּוֹרָה וְהָאֹר שֶׁלָּה שֶׁהוּא כְּלוּל בְּ'אֲנֹכִי' (שְׁמוֹת כ, ב'), וּמִמֵּילָא יְהִיָּה אֶסְתִּיר פְּנֵי חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הוּא הַתְּגַלּוֹת פְּנֵיו כְּכִיכּוֹל עַל יְדֵי אֹר הַתּוֹרָה שְׁמֵאִיר לְמַשְׁתַּדְּלִים בְּהַ, וְזֵהוּ 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ', הִינּוּ 'אֲנֹכִי' שֶׁהוּא כְּלוּל כָּל הַתּוֹרָה הוּא הַשֵּׁם הַוִּי"ה בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת הַשֵּׁם עַל יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אֹר הַתּוֹרָה, כִּי כָּל הַתּוֹרָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא י"א. וְהוּא שְׁמֵרְמוֹ הַפְּסוּק 'וְיִיקֵן יַעֲקֹב

הגלות היא הסתר פנים שהקב"ה מסתיר אור התורה, והתגלות הארת אור התורה למשתדלים בה היא הגאולה

◆ **ציונים ומקורות** ◆

דמלכא, ומנהון בגופא, ומנהון בידי מלכא, ומנהון ברגלוי, ולית מאן דנפיק מן גופא דמלכא לבר'. וע"ע לעיל פר' חיי שרה ד"ה ואנכי פניתי, פר' תולדות ד"ה או יאמר ויתרוצצו. יא. עיין זוה"ק ח"ג רצח: 'לית מלה באורייתא דנפיק מכללא דשמא קדישא, דאורייתא כולא שמא דקודשא בריך הוא אינון'. וע"ע רמב"ן בהקדמה לפירוש התורה: 'יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחד, כאילו תחשוב על דרך משל כי פסוק 'בראשית' יתחלק לתיבות אחרות, כגון 'בראשית' תברא אלהים, וכל התורה כן, מלבד צירופיהן וגימטריותיהן של שמות' וכו', עיין שם.

ז. עיין ליקוטי תורה להאריז"ל להאריז"ל ישעיה לב ד"ה והיה מעשה פרי עץ חיים שער הזמירות פ"ה, וע"ע חומת אנך משלי טז: "עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא", אפשר במה שכתב רבינו האריז"ל זצ"ל דעל ידי הצדקה מיוחד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וזהו שאמר 'בדרך צדקה, 'בדרך' דייקא, 'תמצא' ראשי תיבות ת'פארת מ'לכות צ"א, גימטריא הוי"ה אדנ"י. ח. עיין זוה"ק ח"א כח. 'לית שינה אלא גלותא'. ט. זמר לכה דודי. י. עיין זוה"ק ח"ב פה: 'תאנא בשעתא דאתמר 'אנכי', כל אינון פקודי אורייתא דמתאחדן במלכא קדישא עלאה בסטרא, כולוהו הו כלין בהאי מלה, כמה דתנינן כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא, מנהון ברישא

ספר
נעם
אלימלך

פרשת ויצא

ישראל יכולים להחליש כוחו של עשוי ע"י מוצות כיבוד אב שמקיימים יותר ממנו

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע כּו'. נִרְאֶה לְפָרֵשׁ בְּהַקְדָּיִם לְפָרֵשׁ פְּסוּק (שמות יז, יג) וַיַּחֲלֵשׂ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְלֶק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב, הֵיטָּת שִׁסְבַּת הַשְּׁלִיטָה שֶׁל עַשׂוֹ עַל עַם הַקְּדוֹשׁ הוּא הַכֹּל בְּכַח מְצוֹת כְּבוֹד אָב שַׁעֲשֵׂה^א וּבְמָה הָיָה כְּבוֹדוֹ בְּחֶרְבוֹ שֶׁהָיָה צִיד בְּפִיו שֶׁל יַצְחָק. וְלִזָּה אָמַר לוֹ 'עַל חֶרְבְּךָ תַּחֲיֶה' (בראשית כז, מ), פְּרוֹשׁ בְּשִׁבִיל מְצוֹת שַׁעֲשִׂית בְּחֶרְבְּךָ עַל יְדֵי כֶּף יְהִיֶה לְךָ חַיּוֹת קֶצֶת, וְלִזָּה לֹא כָּתַב 'בְּחֶרְבְּךָ תַּחֲיֶה' כִּי אִם 'עַל' פְּרוֹשׁ כְּמוֹ בְּשִׁבִיל^ב. וַיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁרוֹצִין לְהַחֲלִישׁ כַּחוֹ שֶׁל עַשׂוֹ אֵינֶם צְרִיכִים לְעַמֵּד נִגְדוֹ בְּכַח כָּל תְּרִי"ג מְצוֹת שֶׁמְקַיְמִין תָּמִיד, כִּי אֶפְלוּ בְּכַח מְצוֹתוֹ אֵין לוֹ שְׁלִיטָה עֲלֵיהֶם, כִּי הֵם קָיְמוּ כְּבוֹד אָב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, כְּמַבְאָר בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁיַּעֲקֹב כִּבֵּד אֶת אָבִיו יוֹתֵר, כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרָשׁ^ג שַׁעֲשׂוֹ לֹא מְצָא צִיד לְהִבִּיא וְצַד כָּלֵב וְרָצָה לְהֶאֱכִילוֹ לְאָבִיו, וְנִמְצָא מְנִיָּה וּבִיָּה אָבִא לִיזֵל בִּיָּה נִרְגָּא^ד. וְזֶהוּ וַיַּחֲלֵשׂ יְהוֹשֻׁעַ כּו' לְפִי חֶרֶב, פְּרוֹשׁ לְפִי מְדַרְגָּתוֹ וְכַחוֹ שֶׁל חֶרְבוֹ אֲשֶׁר לָזָה הַמְצִיא עֲצָמוֹ לְלַחֵם עִם יִשְׂרָאֵל, בְּזָה עֲצָמוֹ הַחֲלִישׁ אוֹתוֹ כְּנ"ל: *

וְזֶהוּ גַם כֵּן פְּרוֹשׁ 'וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע', שְׂדוּעַ שֶׁבְּאֵר שֶׁבַע רְמָזוֹ לְמְדַרְגוֹת גְּדוּלוֹת אֲשֶׁר הָיָה לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁתִּקַּן כָּל הַשְּׁבַע מִדּוֹת, כְּמַבְאָר בְּסִפְרֵי קִדְשִׁי לְזָה כְּשֶׁהֲצִרִיף לְהַתִּיצֵב נִגְדוֹ עַשׂוֹ וְלָכֵן לֹא הִלָּחִים נִגְדָם בְּכָל מְדַרְגוֹתָיו הַגְּדוּלוֹת, אֲלֹא יֵצְאוּ מִבְּחִינָה זֹאת הַנִּקְרָא 'בְּאֵר שֶׁבַע', וַיִּלָּךְ חֲרָנָה, פְּרוֹשׁ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּכַח שְׁלֵהֶם, וְזֶהוּ 'וַיִּלָּךְ חֲרָנָה' וְעַשֵׂה וְהִצְלִיחַ נִגְדָם, וְקַל לְהִבְיִן:

אוּ יֹאמֵר וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם כּו'. נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּהִנֵּה הַצְּדִיק הַגָּמוּר אֵף שֶׁהִלָּךְ מִמְדַרְגָּה לְמְדַרְגָּה, צְרִיף שֶׁיִּדְמָה בְּעֵינָיו כְּאִלוֹ הוּא אֵינּוֹ עוֹשֵׂה כָּלוּם כִּי אִם הַכֹּל הוּא מֵהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ 'כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים' כּו' (תהלים לו, ט), פְּרוֹשׁ דּוֹד הַמְּלָךְ עֲלָיו הַשְּׁלוֹם אָמַר, מֵה שְׁאֵנִי מֵתְפַלֵּל עַל הַחוֹלָה וְנִתְרַפָּא, זו אֵינּוֹ מְחַמְתִּי, אֲלֹא 'כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים', וּבְכַאוּרָךְ נִרְאֶה אֹרֵךְ, רָצָה לוֹמַר וְהָאוֹר הַנִּרְאֶה לִי הוּא הַכֹּל אוֹרְךָ שֶׁאַתָּה נוֹתֵן בְּחֶסֶדְךָ הַגְּדוֹל:

הצדיק אף שהולך ממדרגה למדרגה נדמה בעיניו שלא עשה כלום

ציונים ומקורות

אבא ויכול מצידיא דבריה בדיל דיתברכינני נפשך. ד. ראה סנהדרין לט: וברש"י שם: 'מינייה וביה אבא ניזול ביה נרגא', 'אבא' יער, מעצמו של יער יכנס בתוך הגרון להיות בית יד, ויקצצו בו את היער'. ה. עיין זוה"ק ח"א רמז. וע"ע מגיד מישרים פר' ויצא ד"ה אור ליום שבת פר' ויצא: 'באר שבע היינו שבע ספירות הבנין'. וע"ע שפת אמת בראשית פר' ויצא תרל"ב, ותרל"ה.

א. דבר"א, יז וע"ע זוה"ק ח"א קמו: ב. עיין אלשיך שם: 'ועל חרבך תחיה'. ויתכן יהיה פירושו, בשביל חרבך' וכו'. וע"ע שם ירמיה ז: 'ושימוש מלת 'על' כמו בשביל, כד"א (מלכים א טו, ל) 'על חטאת ירבעם', 'על דבר אשר לא קדמו', וכאלה אין מספר'. ג. ראה תרגום יונתן בראשית כז, לא: 'ועכיב מימרא דה' מניה צידא דכיאי ואשכח כלבא חדא וקטליה ועבד אף הוא מניה תבשילין ואייתי לאבוי ואמר לאבוי יקום

הצדיק מבטל חרון אף מישׂראל ומביא להם חירות ומתפלל על השכינה ויודע שכל מדרגותיו נאותו ית'

וְזָהוּ וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע, דְּהַצְדִּיק מִתְחַלֵּה מִתְנַחֵן הַשָּׁשָׁה קְצוֹת וְנִקְרָא הוּא שֶׁבַע, וַיֵּצֵא מִמְדְּרָגוֹת אֱלוֹ, וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, רְצָה לִזְמַר שְׁמוֹלִיף וּמִבְטֵל הַחֲרוֹן אִף מִיִּשְׂרָאֵל, וְגַם פְּרוֹשׁ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹלִיף וּמִבִּיא חֲרוֹת'. וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם, רְצָה לִזְמַר אִף שֶׁהָיָה בְּכָל הַמְדְּרָגוֹת הָאֵלוֹ הָיָה חוֹשֵׁב שֶׁכָּל תְּפִלוֹתָיו שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל הַכֹּל הוּא מֵאֵת הַמִּקּוֹם בְּרוּף הוּא, אוֹ יֵשׁ לִזְמַר הַפְּרוֹשׁ וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם, שֶׁכָּל תְּפִלוֹתָיו לֹא הָיוּ רַק עַל הַשְּׂכִינָה שְׁנִקְרָאת 'מִקּוֹם'. וַיֵּלֶן שֶׁם כִּי בָּא הַשָּׁמֶשׁ, רְצָה לִזְמַר בְּכָל עֵת אֲשֶׁר בָּא לוֹ הַשָּׁמֶשׁ דְּהֵינּוּ הַבְּהִירוֹת וְדִבְקוֹת הָיָה עוֹשֶׂה לִינְיָה דְּהֵינּוּ לִילָה וְחֶשֶׁף, בְּחֶשְׁבוֹ שָׂאִין זֶה מַעֲצָמִי וּמְחַמְתִּי בָּא לִי הַבְּהִירוֹת כִּי אִם הַכֹּל מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵךְ: וַיִּתְחַלֵּם וְהֵנָּה סֵלֶם כּו', דְּהֵנָּה הַצְדִּיק הוּא מוֹשֵׁף הַשְּׁפָעָה וּפְרִנְסָה, וְצָרִיף שִׁיָּהָא הַפְּרִנְסָה וְהִלְחֵם אֶצְלוֹ כְּחֵלוֹם, דְּהֵינּוּ שְׂלֵא יְהֵא הִלְחֵם אֶצְלוֹ רַק מֵצַד הַהֶכְרַח,

השפעות הפרנסה והלחם אצל הצדיק הוא כחלום

שְׁבִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְעוֹלָם בְּלֹא לְחֵם, וְלָזָה אוֹתִיּוֹת 'לְחֵם' הוּא 'חֵלֶם'. וְגַם צָרִיף לְהִיּוֹת תָּמִיד נֶגֶד עֵינָיו שְׁפִלוֹת עֲצָמוֹ וְרוֹמְמוֹת אֵל יִתְבַּרֵךְ וְאָז תְּפִלְתּוֹ עוֹלָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ. וְגוֹרֵם לְעֲצָמוֹ שִׁיבֵא לוֹ קְדֻשָּׁה, עַל דְּרָף שְׁפָרְשְׁתִּי לְעִיל בְּפָרְשַׁת תּוֹלְדוֹת" דְּבָרִים הַיּוֹצֵאִים מִן הַלֵּב כּו"ט, דְּהֵינּוּ שְׁדַבְּרִי קְדֻשָּׁה הַיּוֹצֵא מִלֵּב הָאָדָם נִכְנָסִין לְלֵב אוֹתוֹ אָדָם עֲצָמוֹ וּמְרַבִּים וּמוֹסִיפִים קְדֻשָּׁה רַבָּה יִתְרָה, וְכֵן לְהַפּוּף ח"ו. וְזָהוּ וַיִּתְחַלֵּם, רְצָה לִזְמַר שֶׁהָיָה אֶצְלוֹ הַשְּׁפָעוֹת הִלְחֵם כְּחֵלוֹם:

וַעֲזַד וְהֵנָּה סֵלֶם מֵצַב אֲרָצָה, רְצָה לִזְמַר הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא עוֹלָה לְמַעְלָה, לָזָה רוֹמְזוֹ 'סֵלֶם', הָיָה 'מֵצַב אֲרָצָה' דְּהֵינּוּ שֶׁהִתְחַלְתּוּ הֵיחָד מֵצַב אֲרָצָה שֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּשְׁפִלוֹתוֹ, וְרָאִשׁוֹ מְגִיעַ הַשָּׁמַיְמָה, הֵינּוּ רוֹמְמוֹת אֱלֹהִים. וּפְעַל עַל יְדֵי זֶה וְהֵנָּה מְלַאכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים, רְצָה לִזְמַר הַתְּפִלוֹת וְהַדְּבָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁעוֹלִים לְמַעְלָה

ע"י שהצדיק מסתכל בשפלות עצמו וברוממותו ית' התפילות והדיבורים עולים למעלה ויורדים אח"כ בו

◆ ציונים ומקורות ◆

ויקח מאבני. ויצא יעקב מבאר שבע. שיצא מבחינת הו' מדות, וילך חרנה. היינו לעלמא דחירו ונדבק לייחוד עליון. ז. עיין בן פורת יוסף פר' ויצא: ויפגע במקום, ר"ל שהתפלל שיעשה למען שמו, הויה גימטריא מקום כנודע. ח. ד"ה מה עשה. ט. ספר הישר לר"ת שער יג: וכאשר ילמד לזולתו או ייסר לתלמידיו, אל ישכח ליטר נפשו עמו וללמדה, כי לא נכון לאדם ליטר לזולתו במה שאינו עושה, וללמד מה שאינו מאמין בו. כי כל דבר שיצא מן הלב יכנס בלב, וכל אשר לא יצא כי אם מן הפה לא יעבור האוון. י. עיין פענח רזא: 'סול"ם, בגימט' קו"ל, לומר כי קול הצדיקים בתפלתן הוא הסולם של מלאכים לעלות ולירד בו'. יא. עיין תשואות חן ליקוטים עמוד קטו ד"ה שמעתי.

ו. עיין קהלת משה ד"ה א"י ויצא יעקב הב': ע"י היחודים שהצדיק מיוחד וכו', עי"ז וילך חרנה, הולך ממילא חרון אף ה' ועל ראש רשעים יחול הרוצים לעכב ולמנוע היחוד, וזה בעצמו מכה אותם, אבל לישראל וילך חרנה' לשון חירות, מוליך להם חירות מעולם העליון, עלמא דחירו, והבן. וע"ע דודאים בשדה ד"ה ויצא יעקב: ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, נ"ל כי הצדיק צריך לתקן מקודם ז' מדרגות אהבה ויראה והתפארות כו' שלא יהיה בהם תערובות רע ח"ו, וכשמתקן את מדותיו אזי בא לעלמא דחירו והוא בן חורין מן היצה"ר, וז"ש ויצא יעקב' הוא הצדיק, מבאר שבע' הרומז לו' מדות הנ"ל, אח"כ וילך חרנה' לשון חירות, שבה לעלמא דחירו כנ"ל, והבן היטב. וע"ע שם ד"ה ויצא יעקב הב', אוהב ישראל ד"ה או י"ל

לעולמות העליונים שהם נקראים מלאכים, ויוזרים בו, רצה לומר אותם הדבורים עצמם ירדו בו דהינו בקרבן שנתוסף לו קדשה כנ"ל, וקל להבין: *

וישא יעקב רגליו בו. על דרך הרמז דהנה צדיק הוא כוללות ישראל, והוא מעלה כל השפלות אשר נעשה בישראל חלילה להביאם אל הקדשה. וזהו וישא יעקב רגליו רצה לומר דגם פושעי ישראל מלאים מצוות פרמון², רק שאין כח בהמצנה שתעלה במעלות קדושים מחמת עברות המכבים אותה והורידו אותה לרגלים למטה. והצדיק העובד באמת מוציא הקדשה מהקלפה ומעלה אותה להשם יתברך ברוך הוא. וזהו וישא יעקב, הוא הצדיק הנקרא בשם יעקב, הוא מעלה ומנשא למעלה את רגליו, רצה לומר הקדשה שגפלה אל הרגלים, וילך ארצה בני קדם, רצה לומר נעשה הולך עם הארציות, בני קדם רצה לומר הנוגע להבורא ברוך הוא שהוא קדמונו של עולם³.

הצדיק מוציא הקדושה מהקליפה ומעלה אותה להש"ת

וירא והנה באר בשדה, דהנה הכתוב הורה לנו את הדרך אשר יבוא בו הצדיק אל המדרגה הנ"ל, הוא על ידי שהצדיק רואה תמיד על הפנימיות התורה הקדושה, דהתורה נקראת 'באר', 'באר חפרוה שרים' (במדבר כא, יח), והפנימיות נקרא 'שדה' שהוא חקל תפוחים⁴. וזהו וירא והנה באר בשדה, רצה לומר שעקר התורה היא בשביל השדה שהוא הפנימיות הנקרא 'שדה', חקל תפוחים כנ"ל:

והסבחה אשר על ידו ישיג פנימיות התורה הוא על ידי ג' בחינות שנתן השם יתברך באדם, דהינו נפש רוח ונשמה, והינו אחר שישבר האדם הנפש הבהמיות וזכה לרוח, ואחר אשר יחזיק במעוז בעבודת הבורא באמת וזכה לנשמה⁵, ועל ידי ג' בחינות אלו וזכה להשיג פנימיות התורה הקדושה⁶. וזה רמז 'שילשה עדרי צאן רוכצים עליה' כו', רמז לג' בחינות הנ"ל אשר על ידם וזכה לפנימיות התורה, ועוד נוסף לזה שישפיע השפעות טובות לישראל, וזהו 'כי מן

הצדיק מגיע למדרגה הנ"ל ע"י שטבוון תנוד לפנימיות התורה

הצדיק משיג פנימיות התורה ע"י שזוכה לנפש רוח ונשמה

◆ ציונים ומקורות ◆

דעמוודא דאמצעייתא ואתקרי בן לקב"ה הה"ד (דברים יד, א) 'בנים אתם לה' אלהיכם'. זכה יתיר יהבין ליה נשמתא וכו'. יו. עיין מאור ושמשי פר' יתרו: עיקר והיסוד הוא פשטות התורה, שכל עוד שלא נודרך נפשו כראוי על ידי פשטות התורה לא יוכל לעסוק בפנימיות התורה, שסכנה היא לו. וכמו שאמר אדומ"ר רבינו אלימלך זצוק"ל 'בסודם אל תבוא נפשי' (בראשית מט, ו), מי שאין לו אלא בחינת נפש לבד אל יבוא לעסוק בסודות התורה, רק על ידי שמודרך נפשו בעסקו בפשטות התורה זוכה אל הרוח ויוכל לבא לידי דרשות התורה, וזוכה אל הנשמה ומשיג רמזי התורה וכו'.

יב. ראה עירובין יט. יג. ראה בר"ר מא, ז: 'ויסע לוט מקדם' (בראשית יג, יא), הסיע עצמו מקדמונו של עולם. יד. אותיות דרבי עקיבא אות ס: 'באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם' (במדבר כא, יח), אין 'באר' אלא תורה שנמשלה לבאר, שנאמר (שה"ש ד, טו) 'באר מים חיים', ואין 'מים' אלא תורה שנאמר (ישעיה נה, א) 'הוי כל צמא לכו למים'. טו. עיין שער הכוונות ערבית ליל שבת דרוש ב. טז. עיין וז"ח תיקונים צב: 'בר נש מיד דאתייליד יהבין ליה נפשא דבעירא וכו', זכה יתיר יהבין ליה נפשא באורח אצילות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איהי בת מלך, זכה יתיר יהבין ליה רוחא דאצילות מסטרא

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

ע"י התענוג
וההמתקה
שע"י מידת
יעקב מסכנות
מידת יצחק
לברך את
ישראל בריה

וְלָכֵן כָּתִיב אַחַר זֶה וַיְבָרְכֵהוּ, כִּי אָף
מִדַּת 'פַּחַד יִצְחָק' מִסְכָּמַת לְבָרֶךְ
אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל שְׁפַע טוֹב וּבִרְכָה בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה, וְהַכֹּל עַל יְדֵי מִדַּת 'קוֹל יַעֲקֹב'
שֶׁהֵבִיא אֵלָיו בְּחֵינַת 'יִין' וַיִּשְׁתֶּה מִזֶּה
וְהִתְעַנֵּג בְּזֶה מְאֹד שֶׁהוּא סוֹד הַדַּעַת
הַהִמְתָּקָה. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
אָמֵן נֶצַח סֵלָה וְעַד:

לו' מורה על זה, כי נודע קמטי שהטעמים
הוא מעולם התענוג, ובשביל שיש לבוא
יתברך מבחינת יין שהביא בחינת יעקב
תענוג כפול לך יש טעם כפול, להורות
על זה כי מבחינת יין יש לו תענוג וטעם
כפול יותר ממעשה הצדיקים, על ידי
ש'מאתר רחיקא קריב ליה', שמדרגות
רחוקות ממנו יתברך נתקרבו אצלו:

פרשת ויצא

היה התגלות הדעת והתורה כי אם
בהעלם, וכמה שרשי התורה היו מפזרין
במדרגות תחתונים על ידי שלא היה
התגלות הדעת בעולם, ובכית לכן היה
כמה שרשי תורה מלבשין שם, שזהו
התורה הנכתב בספר תורה מספורי
המעשיות שעשה יעקב בכית לכן, שבהם
מלבשים היו שרשים ההם שהוציא יעקב
ויברר וצרף אותם מעמק הקלפות לכן,
כנודע גדל הקלפיות שלו:

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וְגו'*. וְלָמְדוּ
רבותינו ז"ל מן המקראות שהיה
נטמן בבית עבר י"ד שנים ואחר כך הלך
לחרן. ונבאר לשון 'נטמן', ולא אמרו
רבותינו ז"ל למד בבית עבר או פיוצא בו:
אף דהנה נודע כי סוד יעקב הוא הדעת,
כי בחינת יעקב ובחינת משה הן
אחד, רק שזה מלגאו וזה מלבר כי זה
פנימית הדעת וזה חיצונית הדעת
כנודע, וקדם הליכת יעקב לבית לכן לא

יעקב הוא סוד
הדעת
ובהליכתו ללבן
בירר והוציא
שרשי התורה
שהיו מלובשים
בקליפות

ציונים ומקורות

כט. ויעקב ודאי איהו דיוקנא דעמודא
דאמצעיתא מסטרא דלבר, והא משה תמן הוה,
אלא מסטרא דלגאו הוה, דא מגופא, ודא
מנשמתא. וע"ע עץ חיים שער דרושי הצלם
דרוש ב: 'אמנם משה זכה לדעת עליון וז"ש
בוהר בראשית דתרוייהו בדעת אלא דא בגופא
ודא בנשמה' כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה
בדעת עליון שבראש הנקרא נשמה לזה
התחתון. ה. עיין שלה"ק מס' פסחים מצה
שמורה: "צא ולמד מה ביקש לבן הארמי כו'
(הגש"פ), פרעה לא גזר אלא על הזכרים,
כדפירשתי, אבל לבן ביקש לעקור את הכל. כי

לו מזדונות שלו זכויות'. קמג. עיין ליקוטי
אמרים (מעוריטש) אות כג. וע"ע עץ חיים שער
טנת"א פ"ה. וע"ע סידור הרב (צו, ד): 'ידוע
דהטעם שבמאכל הוא מנפילת רפ"ח ניצוצים
דשבירת הכלים שבתוהו שקדמו לתיקון כו',
והענין ידוע שהוא מבחי' עולם התענוג, כי יש
בחי' טנת"א כו', והטעמים בבחי' כתר, ומזה
שאנו רואים תענוגי עוה"ז שיש בפירות העריבים
ומתוקים יובן ממילא בחי' עונג העליון שמשם
נפלו וכו' עיי"ש.

א. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה'. ב. עיין
מגילה יז. ג. עיין זוה"ק ח"ב יד: ד. עיין תיקו"ז

כל עסקי יעקב
בבית לבן היו
להוציא שורשי
התורה שהיו
שם במקום
הקליפות

וְהִנֵּה יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵיו הַשְּׁלוֹם הוֹצִיא
מִשָּׁם הַשְּׂרָשִׁים הֵהֵם בְּעֵשְׂרִים
שָׁנָה שֶׁהָיָה שָׁם בְּחָרֵן אֶצֶל לָבָן, שֶׁעַל בֶּן
נִקְרָא שָׁם הַמָּקוֹם חָרֵן שֶׁהוּא לְשׁוֹן 'חָרוֹן'
אֲף' שֶׁל מָקוֹם, עַל שֵׁם שֶׁהַמָּקוֹם הַהוּא
אֲשֶׁר שָׁם הָיוּ מְלַבְּשִׁין שְׂרָשֵׁי הַתּוֹרָה הָיָה
מָקוֹם קְלִפִּיּוֹת גְּדוֹל שֶׁהוּא בְּחִינַת 'חָרוֹן',
וְכָל עֶסְקֵי יַעֲקֹב עָמוּ עֲבוּר בְּנוֹתָיו וַצֵּאנוּ
הָיָה הַכֹּל לְבָרֵר וּלְגַלּוֹת שְׂרָשֵׁי הַתּוֹרָה
מִשָּׁם, כַּנּוֹדָע מְסוּדוֹת הַתּוֹרָה שֵׁישׁ עַל
זֶה הָעֵנִיָּן, וְעֵנִין אֲשֶׁר שָׁם יַעֲקֹב אֶת
הַמָּקְלוֹת בְּרֵהֻטִים שֶׁעַל יָדֵי זֶה תִּלְדְּנָה
הַצֵּאָן עֲקָדִים נִקְדָּדִים וּבְרָדִים שֶׁהֵן רִזִּין
רְזִין וּסְתִירִין גְּנִיזִין, וְעֵנִין שֶׁנִּשְׂאָ לְאֵה
וְרַחֵל שֶׁהֵן סוֹד תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב וְתּוֹרָה
שֶׁבְּעַל פִּהּ, שֶׁכֹּל זֶה רָאָה וְהִתְקִין
הַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה לְמִטָּה מֵהַ שֶׁהָיָה
בְּסִתְיָמוֹ עַד בּוֹא יַעֲקֹב, וְעַל יָדֵי שֶׁהוּא
הַדַּעַת נַעֲשֶׂה הַמְשָׁכוֹת הַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה
'מִבְּאֵר שְׁבַע', שֶׁהַתּוֹרָה עָלְיוֹנָה נִקְרָא
'בְּאֵר שְׁבַע':

וְזֶהוּ וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע, מִבְּחִינַת
סְתִימַת הַתּוֹרָה, לְהַבְיָאָה לְיָדֵי
הַתְּגַלּוֹת, עַל יָדֵי הַבְּרוּרִין שֶׁהֵלֵךְ
לְבְּחִינַת 'חָרֵן' שֶׁהוּא מָקוֹם קְלִפּוֹת
שֶׁהָיָה הַתּוֹרָה מְכֻסָּה וּמְלַבְּשֶׁת בְּהֵן, וְכָל
זֶה לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְדוֹרוֹת הַבָּאִים שִׁיּוּכְלוּ
לְהַשִּׁיג הַשְּׂגַת הַתּוֹרָה בְּהַתְּגַלּוֹת מֵהַ
שֶׁהָיָה בְּהַתְּכַסּוֹת:

וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל שָׁם טוֹב זִלְזָה"ה
נִשְׁמַתוּ בְּגִיזֵי מְרוֹמִים, שְׁמָה
שְׂרָדֶף לָבָן אַחַר יַעֲקֹב, הוּא כִּי עֲדִין
נִשְׂאָר אֶצְלוֹ הַתְּלַבְּשׁוֹת הַתּוֹרָה הַהִיא
שֶׁהֵם אֵלּוֹ הַפְּסוּקִים שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּתּוֹרָה אִיף
שְׂרָדֶף לָבָן אַחַר יַעֲקֹב וְאִיף שֶׁנִּתְּוַכְחוּ זֶה
עִם זֶה עַד סוֹף הַפְּרָשָׁה כֹּל הָעֵנִין, שְׂזֹאֵת
הַתּוֹרָה שֶׁבְּאֵלוֹ הַפְּרָשָׁה נִשְׂאָרָה עֲדִין
בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת אֶצֶל לָבָן מֵהַ שְׁלֹא בָרַר עֲדִין
יַעֲקֹב, וְסַבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כִּף שִׁיְרָדֶף
אַחֲרָיו לְהַבִּיא אֵלָיו אֶת הַתּוֹרָה שֶׁעֲדִין לֹא
נִשְׁלְמָה לְהַתְּבָרֵר, שֶׁשָּׁם בְּהַשִּׁיגוֹ אֶת יַעֲקֹב
עַל יָדֵי דְבוּרוֹ עָמוּ אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים שֶׁנִּכְתְּבוּ

לבן ודף אחר
יעקב כדי
שיברר מננו
הפסוקים
שכפרשה שהיו
עדיין מלובשים
אצלו

◆ ציונים ומקורות ◆

העקודים. ח. ע"ע ליקוטי תורה להרב פר'
מצורע כד: 'לאה היא אותיות המחשבה והיא
בחי' תורה שבכתב וכו', ורחל היא אותיות
הדיבור תורה שבעל פה. וע"ע ישרש יעקב
כללים בסוד לאה ורחל אות סא: 'רחל יונקת
מיסוד החכמה תורה שבכתב, ולאה מבינה היא
תורה שבעל פה, כמו שכתבתי בספרי קהילת
יעקב ערך תורה ע"ש באורך'. ט. עיין זוה"ק
ח"א קמו: וע"ע פרדס רימונים שער ערכי
הכינויים ערך באר. וראה להלן ד"ה ונודע
שסוד: 'ונקרא 'באר שבע' על שם 'חצבה
עמודיה שבעה' (משלי ט, א) כנודע שקאי על
התורה'. ועיין שבת קטז. "חצבה עמודיה
שבעה' אלו שבעה ספרי תורה. וע"ע עץ הדעת
טוב פר' ויצא ד"ה או יראה ויצא.

לבן הוא בלעם (תנחומא ויצא יג), ובלעם היה לו
אחיזה בכל העולמות, ועליו נאמר (דברים כו, ה)
'ארמי אובד אבי וירד מצרימה', כי לבן הארמי
ירד למצרים, כי הוא בלעם, ומצד אחיותו
ביקש לעקור את הכל, שלא יהיה אחיזה
לישראל, הן בעולם הזכר הן בעולם הנקבה,
כמו שכתוב (בראשית לא, מג) 'הבנות בנותי
והבנים בני וכל אשר אתה רואה לי הוא'.
'ורואה' הוא מלשון 'לפנים יקראו הנביא רואה'
(שמואל א ט, ט), כי לבן שהוא בלעם באומות קם
למעלה יתרה, ולו אחיזה גדולה. ו. עיין זוה"ק
ח"א קמו. ואזיל לגבי חרנה, דכתיב 'וילך
חרנה', כלומר חרון אף, ומאי היא חרון אפו
דקוב"ה, דרגא בישא'. ז. עיין זוה"ק ח"א קסא:
קסג. וע"ע עץ חיים ואוצרות חיים שער

שָׁם בָּרַר יַעֲקֹב גַּם זֶה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר אֶצְלוֹ כְּלוּם'. וְכָל מֵה שֶׁעָשָׂה אֶצֶל לְבָן בְּכָל הָעֲנִינִים הַכְּתוּבִים בַּמִּקְרָא, הִיָּה הַכֹּל תּוֹרָה וְעֵסֶק הָעֲבוּדָה לְשָׁמַיִם לְגִלּוֹת הַתּוֹרָה מִבְּחִינַת 'חֶרֶן' שֶׁהוּא עִמָּךְ הַקְּלָפוֹת וְכוּ' לְהַבְיָאָה לְיַדִּי הַתְּגִלּוֹת הַקְּדוּשָׁה לְכָלֵּלָהּ לַתּוֹרָה עֲלִיוֹנָה:

וְעַל כֵּן נֶאֱמַר בְּהִגִּיעוֹ סְמוּךְ לְחֶרֶן יִוָּגֵל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר, שֶׁהוּא סוּד 'אֶבֶן נֶגְפָה' שֶׁהִיָּה מְכֻסָּה עַל הַבְּאֵר מִיָּמֵי חַיִּים י"ב שְׁרָשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁהִיוּ מְלַבְּשִׁים שָׁם, וְהוּא גְּלָהוּ, שֶׁהִבִּיאוּ לְהַתְּגִלּוֹת עַל יַדִּי שֶׁסָּלַק הַקְּלָפוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶבֶן כְּמוֹ שֶׁאֱמַר הַכְּתוּב (יחזקאל

יעקב נלל האבן כופי הבאר והיינו שסילק הקליפות שביסו על שורשי התורה

לו, כו) 'הִסִּירוּ אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרְכֶם' וְגו' י", שְׁאֵז הַתְּחִיל לְגִלּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהִיָּתָה מִשְׁרֵשֶׁת שָׁם:

וְלִזְזָה הַכּוֹנֵה שֶׁלַח מְלֻאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשׂוֹ אָחִיו י", שֶׁהֵם אֵלוֹ הַמְּלֻאָכִים שֶׁנִּבְרָאוּ עַל יְדֵי עֵסֶקוֹ בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת שָׁם כְּאֱמֹר, וְשֶׁלַח לוֹ לֵאמֹר 'עַם לְבָן 'גְּרִתִּי' פֶּרֶשׁ רַשִׁי' בְּגִימַטְרִיא תַרְי"ג, וְתַרְי"ג מִצְוֹת שֶׁמִּרְתִּי, רָמַז עַל הָאֱמֹר שֶׁשָׁם שָׁמַר וְהִמְתִּין כָּל הָעֲשָׂרִים שָׁנָה בְּכַדִּי לְהַשְׁלִים סוּד הַתְּגִלּוֹת הַתּוֹרָה עִם תַרְי"ג מִצְוֹתֶיהָ. וְזֵהוּ וְאַחַר עַד עֲתָה', פְּרוּשׁ שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרְאת 'עֲתָה' כְּמוֹ שֶׁאֱמַר הַכְּתוּב (דברים לא, יט) 'וְעַתָּה כְּתַבּוּ לְכֶם

יעקב שלח לעשו המלאכים שנבראו מעסק גלויו התורה והמצוות בבית לבן

◆ ציונים ומקורות ◆

פשע ואיזה חסרון 'כי דלקת אחרי', ולזה כתיב (שם, מג) 'ויאמר לבן הבנים בני והבנות בנותי והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא' וכו', פי' כל המחשבות והמעשים שלך הכל בבחי' היצר הרע, 'והצאן צאני', פי' דרגין שלך הם מדרגות היצה"ר, וכל אשר אתה רואה לי הוא, באור ה' בתפילתך ובעבודתך, הכל 'לי הוא', פי' הכל בבחינת היצה"ר. ע"כ שמעתי'. יא. עיין זוה"ק ח"א קנא: 'והאבן גדולה על פי הבאר' דא אבן דמינה כשלי בני עלמא, אבן נגף וצור מכשול דקיימא תדיר על פי האי באר'. וע"ע להלן ד"ה והאבן: 'והאבן גדולה' וגו' הוא היצר הרע שאינו מניח ליכנס לתוך הבאר שהוא בחינת התורה וכו', כי ז' שמות יש לו ואחד מהן הוא אבן נגף'. יב. עיין ברכות נו: וע"ע אותיות דרבי עקיבא: 'אין באר אלא תורה שנמשלה בבאר, שנאמר (שה"ש ד, טו) 'באר מים חיים', ואין מים אלא תורה'. יג. 'ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר'. יד. בראשית לב, ד-ה: 'וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשוי אחיו ארצה שעיר שדה אדום. ויצו אותם לאמר כה תאמרן לאדוני לעשוי כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה'.

י. ע"ע אמרי צדיקים (מעורייטש): 'כמו שאמר ר"י בעש"ט ע"ה 'צוהר תעשה לתיבה' (בראשית ו, טז), שיהא מנהיר התיבה וכו', ובשמדבר הדורש או הש"ץ בדחילא ורחימא במתיקות הפסוק לפניהם אזי מכניס המתיקות בלבם, וח"ו להיפך מכניס הקליפה בלבם. ואעפ"י כן השומע ישמע לש"ש ויקח הטוב ממנה, כמו ר' מאיר תוכו אבל קליפה זרק (חגיגה טו). לפיכך לא שלט בו גיהנום. וכן יעקב מלבן ועשוי שלקח מהם הטוב ונתהותה ממנו התורה, וזהו הפסוקים של תורה, ואח"כ היה אצלו עוד תורה, ורדף אחריו לתת לו, ע"כ. ובענין זה שמעתי על הפסוק שאמר יעקב ללבן (בראשית לא, לו) 'מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי', כי מכל דבריו של לבן שמע יעקב דרכו דרך האמת, ולזאת נתהווה תורה מדיבריו כפי לשון של 'תורה' שמורה דרך ה'. ובעת פרידתו מלבן כתיב (שם, לד) 'ויקרא יעקב לרחל וללאה השדה אל צאנו', פי' לדרגא שלו, שהיה סבור שהוא שלם, ונשלם מהתורה ששמע בדברים מלבן, אך בראות יעקב את לבן ברודפו אחריו, אמר על כרחך בודאי אין אני שלם ורודף אחרי למלאות שאלמד מדבריו עוד תורה להשלים את דרכי, על כן אמר 'מה חטאי ומה פשעי' על כרחך אצלי איזה

ספר
זאת
זכרון

לָהֶם אָמוּנָה, נוֹתְנָה לָהֶם שְׂכִינָה 'חֶק', לְשׁוֹן דְּבַר קָצוּב^ב, מֵה שְׁאִין בֶּן לְבֵיתָהּ הֵם

יִרְאוּ, נוֹתֵן לָהֶם כָּל מֵה שְׁצָרִיכִים בְּמִלּוּי וַיִּרְוּחֵי^א:

פְּרִשֶׁת וַיֵּצֵא

בְּפְרִשֶׁת וַיֵּצֵא (בראשית כח, י-יב)^א. דְּהֵנָּה אֵי תֵא (יבמות סג). 'אִין פְּרַעְנִיּוֹת בָּא לְעוֹלָם אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל'. דְּהֵנָּה מְצִאנוּב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם גַּם עַל הָאֲמוֹת, כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה שְׁהָאָרִיף אַפּוֹ עִמָּהֶם עַד שְׂיִתְמַלֵּא סְאָתָם^ג, וְכֵן דִּן אוֹתָם בְּלִילָה בְּעֵת שְׂיִשְׁנִים מַעֲבָרָה^ד. כִּי אִם

הגם שטורחם הקב"ה על האומות נוקם מהם מרוב אהבתו לישראל ופוער להם

בְּסוּף הַכֹּל יַעֲשֶׂה נְקָמוֹת בְּאוֹתָם שְׁהֲרַעוּ לְיִשְׂרָאֵל^ה, וְכֵן נְמִי בְּעֵתִים הִלְלוּ לְפַעֲמִים, כִּי זֶה הוּא לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל. מְשַׁל מִי שְׂיִשׁ לוֹ בֶּן גְּרוּעַ מְאֹד, אֵף עַל פִּי כֵן מְרַחֵם עָלָיו, כִּי אִם כְּשֶׁהוּא מְצַר לְכַנּוֹ הָאֲהוּב עוֹשֶׂה נְקָמָה בְּכֵן מְבִישׁ. וְכֵמוֹ שְׂמַצִּינוּ (מגילה י:)^ו בְּיָם שְׂאָמַר הַקְדוּשׁ

צִיּוֹנִים וּמְקוּרוֹת

וע"ע סוטה מז: 'מאי' ונערים קטנים' (מלכים ב ב, כג), אמר ר' אלעזר, שמנוערים מן המצוות, 'קטנים' שהיו מקטני אמנה'. ק. ראה רש"י שם: 'וחוק' הוא מזון הקצוב להם'. וע"ע מלבי"ם שם: 'חק, דבר קצוב, כמו' כי חק לכהנים מאת פרעה' (בראשית מז, כב). וראה עוד מלבי"ם מיכה ז, יא: 'חק' קצב של הזמן, כי שם חק כולל קצב כל דבר, 'חק חג על פני מים' (איוב כו, ז), 'מדוע לא כליתם חקכם' (שמות ה, יד). קא. עיין להלן דברים (ג' מאמרים) ד"ה וכן י"ל ותקם: 'ותקם בעוד לילה' אפילו בעת שהאומות שולטים יש לכנסת ישראל תקומה, 'ותתן טרף לביתה' טורף מהאומות ונותנה לביתה להמקורבים אליה, 'וחוק לנערוֹתיה' שמנוערים מן המצוות, ואעפ"כ נותנה להם חק קצוב.

א. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא. ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. ב. עיין לעיל פר' נצבים (א) ד"ה עוד פי' טוב ה' לכל: 'וגם על הגוים מרחם, כמו"ש דין את האומות בלילה', כי אם את מי שצריך לשבור

הרוצים להרע לישראל הוא עושה דין אמת אך ברחמנות'. ג. רש"י בראשית טו, טז: "כי לא שלם עוון האמורי", להיות משתלח מארצו עד אותו זמן, שאין הקדוש ברוך הוא נפרע מאומה עד שתתמלא סאתה, שנאמר (ישעיה כו, ח) 'בסאסאה בשלחה תריבנה'. וע"ע סוטה ט. ד. ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג: 'אמר רבי לוי, זהוהא ישפוט תבל בצדק ודין לאומים במישרים' (תהלים ט, ט), הקדוש ברוך הוא דן את ישראל ביום בשעה שהן עסוקין במצוות ואת האומות בלילה בשעה שהן בטילין מן העבירות'. ה. עיין תהלים קמט, ז. ועיין תומר דבורה פרק ראשון אות ט: 'עתידי הקב"ה להעמיד סמא"ל והרשעים עושי מעשיו ופעולותיו, ויעשה בהם הדין. והיינו ויתשליך במצולות ים כל חטאתם' (מיכה ז, יט), ירצה השליך כח הדין להפיל על ידי אלו שהם 'מצולות ים', 'והרשעים כים נגרש כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט' (ישעיה נו, כ) אלו הם העושים דין בישראל, שישבי אחר כך את כל גמולם בראשם. והטעם, מפני שאחר שישראל קיבלו הדין, הקב"ה מתנחם אפילו על מה שקדם, ותובע עלבונם'. ו. 'ואמר רבי יוחנן, מאי דכתיב (שמות יד, כ) 'ולא קרב זה אל זה כל הלילה',

משום
שישראל קיבלו
התורה
והאימות לא
רצו, ניתנו הם
תחתיו לכל
צרה שלא
תבוא

ברוך הוא, 'מעשי ידי טבעו ביים ואתם
אומרים שיה' כו', אף על פי כן עשה
נקמה בהם לטובת ישראל:
ובן נמי אין פרעניות בא לעולם הם
האמות העולם, כי אין הקדוש ברוך
הוא פורע להם עדן עד שיתמלא סאתם
ויאבדם, 'אלא בשביל ישראל' שינצלו הם,
כמו שפרשנו על 'ויפרקנו מצרינו' (תהלים
קלו, כד) 'מצרינו' בא שפורק אותנו, שנותן
אותם תחתינו. כמו 'ואתן אדם תחתיד'
(ישעיה מג, ד) אל תקרי 'אדם' אלא אדם'
(ברכות סב:), וזה 'שביל ישראל'. וכן זה
בא בשביל שלא רצה" לקבל את התורה,
ומתקיים העולם על ידינו, שמתקיים אף
הם בזכותנו, ואז 'ראה ויתר גוים' (חבקוק
ג, ו). היה לו לכתב ויתר מון גוים, או
נכסי גוים. אלא גם אותם ויתר', שינתנו
תחתינו לכל צרה שלא תבא. וכן הוא
לשון מותר, שעשה אותם מותרת, שנותנים
אותם למקום נמוך, כמו תל לתוף החריץ.
וזה ויתר גוים:

וזה יש לפרש ויצא יעקב מצרותיו,
'מבאר שבע' היא התורה שנשבענו
עליה, והיא 'באר', כמו שאמרנו (ברכות נו:)
'הרואה באר בחלום ראה תורה'^א:
עוד יש לפרש, ויצא יעקב מבאר שבע'
כשיעקב יוצא מהתורה, אז וילך
חרנה' לחרון אף חלילה, אף ויפגע במקום'
כשמתפלל אל הקדוש ברוך הוא, ולשון
'במקום' בשביל מקום, שלא תצטרע
השכינה, כמו שאיתא (חגיגה טו:)^ב 'אפלו
יחיד המצטרע שכינה אומרת קלני מראשי'
כו'. וכן כמו ששמעתי מהרב המגיד
מראונוא ו"ל שתיקה הפנה שלא תהיה
לחלק השם יתברך שבו שום צער, כי
'שלישה שתפים באדם'^ג. וזה ויפגע
במקום', על ידי זה וילן שם', כמו הלן הוא
שראה חשף ואחר כך האיר היום נקרא לינה,
כן בכל צרה וחרון אף נקרא לינה שיוצא
מהצרה מאפלה לאורה. 'כי בא השמש' הוא
מתוק הדין פידיע בשם הארי ו"ל^ד שהוא
גימטריא 'תמר'. וזה ממגד תבואת שמש'

יעקב יצא
מצרותיו בוכות
התורה

כשיוצא
מהתורה ובא
חרון אף ח"ו,
תפלה על צער
השכינה וחלקה
שבתוכו וע"ז
יטיח הדינים
וכן עשה יעקב

◆ ציונים ומקורות ◆

והתירו. 'מפארן', כשסיבב והחזיר התורה על כל
האומות ולא קיבלוה'. י. עיין שבועות כט.
נדרים ח. וע"ע אור החיים בראשית שם.
יא. ע"ע תולדות יעקב יוסף פר' ויצא: 'שהתורה
נק' באר שנאמר (דברים א, ה) 'הואיל משה באר'
התורה הזאת', גם שקיבלנו עלינו באר התורה
באלה ושבועה, וז"ש 'מבאר שבע'. יב. 'בזמן
שאדם מצטרע שכינה מה לשון אומרת, קלני
מראשי קלני מזרועי. אם כך הקדוש ברוך הוא
מצטרע על דמן של רשעים קל וחומר על דמן
של צדיקים שנשפך'. ועיין סנהדרין מו. יג. עיין
קידושין ל: 'תנו רבנן, שלושה שותפין הן באדם,
הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו'. יד. עיין שער
היהודים פי"ח יחוד שמש: 'שמש' בגימטריא
'תמר', והם ש"ך דינים שברחל וש"ך דינים
שבאלה'.

בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקדוש
ברוך הוא מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים
שירה'. ז. עיין לעיל פרקי אבות ד"ה וכן פירשנו
על ויפרקנו מצרינו: 'פירוש, הוא פורק אותנו
בשונאינו שנותן תחתינו, דהיינו, מצרינו בא
שהוא פורק אותנו, 'כי לעולם חסדו' פי'
שהאציל מידת חסדו לקיום עולם, ע"כ צריך
להיות החסד לישראל שמקיימים העולם ולא על
הרוצים לאבד את העולם חלילה, כי אם אין
צדיקים חלילה אין עולם'. ח. בדפו"ר 'רצו'.
ט. עיין ב"ק לח. 'א"ר אבהו, אמר קרא 'עמד
וימודד ארץ ראה ויתר גוים', ראה שבע מצוות
שקיבלו עליהם בני נח, כיון שלא קיימו עמד
והתיר ממונן לישראל. רבי יוחנן אמר מהכא,
'הופיע מהר פארן' (דברים לג, ב) מפארן הופיע
ממונן לישראל. וברש"י: 'הופיע', גילה ממונן

(דברים לג, יד). וְכֵן מֵה שְׁאָמְרוּ חַז"ל (ב"ב טז:):
'תְּלַאֲהַּ בְּגִלְגָּל חֲמָה' טו:

וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמְּקוֹם הוא הוא האורות
שְׁלֹמֶעֱלָה שְׁמֵלְבָשִׁים בְּאוֹתִיּוֹת טו,
וַיֵּשֶׁם מְרֵאֲשֵׁתָיו מוֹשֶׁה לוֹ מַחֲזִין, וַיִּשְׁכַּב
בְּצִרוֹתָיו, בְּמְקוֹם הַהוּא לְשׁוֹן נִסְתָּר,
שְׁמֵשׁ נִתְרַפָּא, וַיִּחְלַס לְשׁוֹן הַדָּר חָלִים
(מנחות לה.)^{טז}, וְכֵן בְּחִלוֹם מִמֶּשׁ, כִּי סִימָן
יָפָה לַחֹלָה כְּשֵׁרוּאָה חָלוֹם, כְּמוֹ שְׁאִיתָא
בְּבִרְכוֹת פָּרָק הַרוּאָה (נד:)^{טז}:

וַיֵּלֶךְ יְדֵי זֶה שְׁנִתְרַפָּא הַחֹלָה וְכִיּוֹצֵא שְׁנֵצֵל
עַל יְדֵי תְּפִלָּה שְׁבָא מְלִמְעֵלָה לְמִטָּה
בְּשֵׁרֶשׁ נֶפֶשׁ הָאָדָם, נִתְקַדֵּשׁ נֶפֶשׁוֹ וְגוֹפָו,
וַיְהִי סֵלֶם מְצַב אַרְצָה וְרֵאשׁוֹ וְכו', כִּי

משיכת המוחין
מהאורות
המלובשים
באותיות
לרפואה

החולה
שמתרפא ע"י
חפילה ונמשך
לו מלמעלה
לשרש נפשו
מתקדש נפשו
ונפו

נִתְקַדֵּשׁ מְכַל שְׁכַן הַחֹלָה, כִּי מִמְּשִׁיכִין
רְפוּאָה לְנַפְשׁוֹ וְגוֹפוֹ, וְנִתְקַדֵּשׁ עַל יְדֵי וַיְהִי
מְלֵאכֵי כו':

עוֹד פְּרִשְׁנוּ בְּעִזְרַת בּוֹרָא עוֹלָם הַחַזָּן
וּמְלַמֵּד לְאַנּוּשׁ בִּינָה, וְלִלְבָן שְׁתֵּי
בְנוֹת כו' (בראשית כט, טז)^{טז}. דְּהִנֵּה בְּחַל
צְרִיכִים לְתַקֵּן מַעֲשֵׂינוּ וְלָשׁוּב בְּתִשְׁבָּה
שְׁלֵמָה עַל מֵה שְׁאַנּוּ צְרִיכִים וְלִלְבָן עֲוֹנוֹתֵינוּ,
מֵה שְׁאִין כֵּן בְּשִׁבְתָּ הוּא מַעֲיִן עוֹלָם הַבְּאֵי,
'צְדִיקִים יוֹשְׁבִים וְעֲטְרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשִׁיהֶם'^{כז}
הֵם הַעֲדִים מֵהָר חוֹרֵב^{כז}, הֵם הַכְּתָרִים שְׁהִיוּ
בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן וְנִסְתַּלְקוּ עַל יְדֵי הַטְּאוּב^{כז}
וְנִתְּנוּ לְדוֹר הַמְּדַבֵּר, וְחִזְר מֵהֶם לְמִשָּׁה,

בימות החול
צריכים לשוב
בתשובה
משא"כ בשבת
שיש הכתרים
שהיו לפני
חטא אדה"ר

◆ **ציונים ומקורות** ◆

דכתיב (ישעיה לח, טז) 'ותחלימני והחיניני'.
יט. 'וללבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם
הקטנה רחל. ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת
תואר ויפת מראה. ויאבה יעקב את רחל ויאמר
אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה'. כ. עיין
פרי עץ חיים שער תפילות ר"ה פ"ז. וע"ע מחברת
הקודש שער ר"ה: 'מורי זה"ה לא רצה שיאמרו
ביוה"כ ובר"ה בשבת אבינו מלכנו חטאנו לפניך
או אבינו מלכנו סלח ומחל לכל עוונותינו וכיוצא
בזה מעניני הוידי כנראה מהזוהר'. כא. עיין
ברכות נו: 'שבת אחד משישים לעולם הבא'.
כב. ברכות יז. 'העולם הבא אין בו לא אכילה
ולא שתיה וכו', אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם
בראשיהם ונהנים מזיו השכינה'. כג. שמות לג,
ו: 'זיתנצלו בני ישראל את עדיים מהר חורב'.
כד. עיין מגלה עמוקות פר' שלח ד"ה במדרש
וייצר: 'אדם אחד מאלף מצאתי' וכו' (קהלת ז,
כח), ואפשר לפרש קרא על אדם הראשון, 'אדם
אחד' כשהיה הוא 'אחד' קודם שבאתה חוה זכה
ג"כ לאלף אלו, לכן אלף של 'אדם שת אנוש'
(דברי הימים א א, א) רבתי, כי זכה לאלף רבתי, סוד
אלף אורות עליונים וכו', כשבאתה חוה גרמה
לחטוא שאדם ביקר בל ילין' (תהלים מט, כא) לא
לן כבודו עמו הן כל יקר ראתה עינו, זהו שאמר

טו. 'וזה ברך את אברהם בכל' (בראשית כד, א),
מאי 'בכל' וכו', רבי שמעון בן יוחי אומר אבן
טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו
שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה
שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש
ברוך הוא בגלגל חמה'. טז. עיין ספר יצירה פ"ד
מ"ב: 'ב' אבנים בונות שתי בתים' וכו', ועיין פי
הראב"ד שם: 'ונקראו האותיות 'אבן', כי בערך
שהאבן נחצב מסלע, כן האותיות נחקקו ונחצבו
משם ה' סלעי וצורי. ולפי שהבתים והעיירות
נבנים מאבנים, לפיכך נקרא בנין אבנים בתים'.
וע"ע תולדות יעקב יוסף פר' ויצא: 'זו"ש ויקח
מאבני המקום, כי נודע נודע מ"ש בספר יצירה
במשנה 'ב' אבנים בונות שתי בתים' וכו'. כי
האותיות והתיבות נקראו אבנים, והם כמו כלי
אל הצורה שהוא החיות ורוחניות המתלבש
בתוך התיבות, וכונדע'. יז. וברש"י שם: 'חלים',
לשון חיבור, שמחבר הקמט למקומו'. וע"ע
קדושת לוי פר' ויצא ד"ה זהו ויחלום: 'לשון חזק,
כמו 'ותחלימני והחיניני' (ישעיה לח, טז), דהיינו
שיתחזק עבודת ה' בלבו, שיהא חזק בעבודתו,
דהיינו בעת התחלתו בעבודתו שצריך חיזוק'.
יח. 'שישה דברים סימן יפה לחולה, אלו הן,
עיטוש זיעה שלשול קרי ושינה וחלום וכו', חלום

ספר
זְכוּרֹן
זאת

אֵינן בּוֹ צְמָצוּם כְּמוֹ בְּדָבוּר וּמַעֲשֵׂה(ס), וְהוּא נֶעְלָם, הוּא בְּלִתֵּי לֵה' וְאֵינן מַעֲצוֹר, וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע' הִיא יִרְאָה עֲלִיזָנָה, כַּנִּי"ס, וְשָׁם חֲפְרוּ בְּאֵר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁבַעְהָ (שם, לג) סב דְּכַר. נִמְצָא כָּלָם הָיוּ עַל יְדֵי 'בְּאֵר שָׁבַע' הִיא הִירְאָה כַּנִּי"ס:

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא

עֲלִיזָנָה^ב, וַיִּלְךְ חֲרָנָה' לְעֵינן בְּעֵינָן שְׁלֵא יְהִיָה חֲרוֹן אַף כָּלָל:
וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם' הַתְּפִלָּל בְּשִׁבִילוֹ יִתְבַרֵךְ שְׁנִקְרָא 'מָקוֹם'^א, כִּי 'בְּכָל צָרְתָם לֹו צָר' (ישעיה סג, ט), וְכֵן אֵי תָא (סנהדרין מו.) 'אֶפְלוּ יַחֲדֵי הַמַּצְטַעַר שְׁכִינָה מָה

פְּרִשְׁת הַפְּרִשָּׁה (בראשית כח, י-יב). דְּהִנֵּה הַצְּדִיק עָקַר דִּירְתוֹ הוּא לְמַעְלָה בְּדַבְּקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, אֵף צָרִיךְ גַּם כֵּן לְעֵינן בְּצָרְכֵי צְבוּר לְהַמְתִּיק דִּינָן וְכִיּוֹצֵא בְּזָה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְזָה וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע' הִיא הִירְאָה וְהַקְּדָשָׁה

עיקר דירת הצדיק הוא למעלה בדבקותו אך צריך גם להמתיק הדינים ולבקש רחמים על ישראל

יעקב אבינו התפלל על השי"ת שמוצטער בערת ישראל

צִוּוּנִים וּמְקוֹרוֹת

א. וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּלְךְ חֲרָנָה. וַיַּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלֵּן שָׁם כִּי בֵּא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבִינֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא. וַיַּחֲלוּם וְהִנֵּה סוּלָם מוֹצֵב אֲרֻצָּה וְרֵאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשְּׁמִימָה וְהִנֵּה מֵלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ. ב. עֵינן פֶּרֶדֶס רִימוֹנִים שֶׁעַר עֲרֵכֵי הַכִּינּוּיִים פ"ב עֵרֶךְ בָּאֵר: 'בָּאֵר הוּא הַמְּלֻכּוֹת וְכוּ', וְנִקְרָאת בָּאֵר שָׁבַע בַּהֲיוֹתָהּ כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת. וְהַבִּינָה לַפְעָמִים נִקְרָא 'בָּאֵר שָׁבַע' מִפְּנֵי שֶׁהִיא מִשְׁפַּעַת בְּשָׁבַע. וְע"ע בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף פֶּר' וַיֵּצֵא: 'ב' מֵינֵי יִרְאָה הַנִּל', א' נִקְרָא אֲבָא כִּי חֲכָמָה נִקְרָא יִרְאָה וְכוּ', דְּהֵינֵנו יִרְאָה פְּנִימִית. וַיִּרְאָה ב' שֶׁהוּא בְּמְלֻכּוֹת יִרְאָה הַעוֹנֵשׁ וְכוּ', וְבוֹזָה יוֹבֵן וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּחִינַת בָּאֵר שָׁבַע, מִבְּחִינַת יִרְאָה פְּנִימִית. וְע"ע נוֹעַם אֱלִימֶלֶךְ פֶּר' וַיֵּצֵא ד"ה וְזָה ג"כ פִּי וַיֵּצֵא: 'שִׂדּוּעַ שְׁבָאֵר שָׁבַע רִמּוֹ לְמַדְרָגוֹת גְּדוּלוֹת אֲשֶׁר הִיָּה לִיעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׁתִּיקָן כָּל הַשָּׁבַע מִיָּדוֹת כַּמְבוֹאֵר בְּסִפְרֵי קוֹדֶשׁ. ג. בְּר"ר סח, ט: 'וַיַּפְגַּע בְּמָקוֹם, ר"ה בְּשֶׁם ר' אֲמִי אִמְר, מִפְּנֵי מָה מִכְּנִין שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּב"ה וְקוֹרְאִין אוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁהוּא מָקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵינן עוֹלָמוֹ מָקוֹמוֹ וְכוּ'.

ה' שְׁמוֹת יֵשׁ לְנִשְׁמָה, וְהֵם נִגְדֵי ה' פְּרֻצוּפִים, נִפְשׁ מְלֻכּוֹת, רוּחַ תְּפֹאֲרָת, נִשְׁמָה בִּינָה וְכוּ'. וְע"ע שֶׁם שֶׁעַר קְלִיפַת נוּגָה פ"ה. וְע"ע תְּפֹאֲרָת שְׁלֹמָה פֶּר' פִּינְחָס ד"ה וְתִקְרַבְנָה: 'יֵשׁ בְּחִי' נִר"נ בְּהָאָדָם, בְּחִינַת נִפְשׁ הוּא מִמַּעַשׂוֹת שֶׁל הָאָדָם בְּעֵשִׂי, וְבְחִי' הָרוּחַ הוּא בְּג"ע הַתְּחַתּוֹן ע"י הַתּוֹרָה בְּחִי' יִצִּירָה, וְבְחִי' נִשְׁמָה הוּא מְכוּוֹנַת הַמַּצּוֹת בְּבִרְיָאָה'. ס. ע"ע לְעֵיל פֶּר' נח ד"ה וְהוּא נִקְרָא: 'בִּינָה וְכוּ' נִקְרָא רְחוּבוֹת הַנְּהַר', כִּי הִיא קְדָמָה לְעוֹלָם, וְאֵינן בּוֹ כָּל כֵּךְ צְמָצוּם'. סא. עֵינן לְעֵיל ד"ה וְהִנֵּה י"ל הִירְאָה, וְע"ע דְּבִרֵי אִמַּת פֶּר' תּוֹלְדוֹת ד"ה וַיִּרְאֵ אֱלֹהִים: 'יִרְאָה הַרוממוֹת הַנִּקְרָא בָּאֵר שָׁבַע. וְע"ע בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף פֶּר' וַיֵּצֵא: 'ב' מֵינֵי יִרְאָה הַנִּל', א' נִקְרָא אֲבָא כִּי חֲכָמָה נִקְרָא יִרְאָה וְכוּ', דְּהֵינֵנו יִרְאָה פְּנִימִית. וַיִּרְאָה ב' שֶׁהוּא בְּמְלֻכּוֹת יִרְאָה הַעוֹנֵשׁ וְכוּ', וְבוֹזָה יוֹבֵן וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּחִינַת בָּאֵר שָׁבַע, מִבְּחִינַת יִרְאָה פְּנִימִית. סב. שֶׁם, לֵב-לֵב: 'וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא וַיְבוֹאוּ עַבְדֵי יִצְחָק וַיִּגִּידוּ לוֹ עַל אֹדוֹת הַבָּאֵר אֲשֶׁר חֲפְרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִצְאָנוּ מַיִם. וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שְׁבַעַה עַל כֵּן שֶׁם הָעֵיר בָּאֵר שָׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה'. סג. ד"ה וְהִנֵּה י"ל הִירְאָה.

לְשׁוֹן אוֹמֶרֶת קִלְנֵי מְרֹאשֵׁי כּוֹ, וְזֶה וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם בְּשִׁבִיל מָקוֹם בְּרוּךְ הוּא, וַיִּלְךְ שָׁם פְּרֻשְׁנוּ בְּכָרְהָ שֶׁפָּעַל בְּתַפְלָתוֹ שֶׁנֶּעְנָה וַיֵּצֵא מִחֲשֻׁכָה לְאוֹרָה, וְזֶה וַיִּלְךְ שָׁם:

וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ עוֹד לְשׁוֹן תְּלוּנָה, כִּי יֵשׁ צְדִיק הַמְּשִׁיג אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ, וּכְשֶׁנּוֹדַע לוֹ שׁוֹם קָצָף חֲלִילָה כּוֹעֵס עַל הַסְּטָרָא אַחְרָא וּפּוֹעֵל בְּזָה, אָף זֶה הוּא דִּןְקָא עֲמוּ יִתְבַּרְךָ, וְזֶה וַיִּלְךְ שָׁם, אִימְתִי, אָמַר כִּי בָא הַשְּׁמַשׁ, שָׁבָא לוֹ אוֹרוֹ. וּלְשׁוֹן 'שָׁם' יֵשׁ לוֹמַר קָאֵי עַל סְטָרָא אַחְרָא, וּכְמוֹ שֶׁפְּרֻשְׁנוּ" עַל יְגִילוֹ בְּרַעְדָּה (תהלים ב, יא) אָמְרוּ רַבּוֹתֵנוּ וַיֵּלַּ (בְּרֻכּוֹת ל:) 'בַּמָּקוֹם גִּילָה שָׁם תִּהְיֶה רַעְדָּה', פְּרֻשְׁנוּ בְּעֲזָרְתוֹ יִתְבַּרְךָ 'בַּמָּקוֹם גִּילָה' אִם הִגִּילָה הוּא 'בַּמָּקוֹם' בַּה"ט, 'שָׁם' פְּרוּשׁ בְּזָה לְעֻמַּת זֶה הוּא הַסְּטָרָא אַחְרָא, תִּהְיֶה רַעְדָּה,

כשנודע לעדיק ויש קצף ח"ו כועס על הסט"א ופועל בזה אך זהו דוקא כשמשגי אורו ית'

כְּמוֹ בְּיַעֲקֹב וַעֲשׂוּ כְּשֶׁזָּה קָם זֶה נוֹפֵל יֵא. וְזֶה וַיִּלְךְ שָׁם כּוֹ:

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם הֵם הָאוֹתִיּוֹת כְּדֹאֵיתָא בְּסַפֵּר יִצִּירְהָ"י, וּפְרוּשׁוֹ תוֹרָה וּתְפִלָּה, וַיֵּשֶׁם מְרֹאשְׁתֵּיוֹ עַל יָדָי זֶה הוּא לוֹ תּוֹעֵלַת לְהַשִּׁיג מַחֲזִין, וְזֶה 'מְרֹאשְׁתֵּיוֹ' לְשׁוֹן רֹאשׁוֹ:

וַיֵּשֶׁב בַּמָּקוֹם הַהוּא פְּרוּשׁ כִּי הַחֲלוּם הוּא הַסְּתַלְקוֹת וְעֲלֵיָהּ, מְשִׁיג מְדַרְגָּה יוֹתֵר מִבְּהֻקִּין, וּכְמוֹ 'בְּחֲלוּם אֲדַבֵּר בּוֹ' (במדבר יב, ו), וְזֶה וַיֵּשֶׁב הֵיא שָׁנָה 'בַּמָּקוֹם הַהוּא' הוּא נִסְתָּר, כִּי פְרוּשׁוֹ עוֹלָם עֲלוֹן יוֹתֵר י:

וְאָז וַיִּחַלֵּם וַהֲנִיחַ סֵלָם מִצֵּב אֲרָצָה פְרוּשׁ שֶׁפָּעַל הֵגֵם שֶׁהוּא לְמַעֲלָה רֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה הוּא שְׁמֵי שְׁמַיִם. וּכְמוֹ שֶׁפְּרֻשׁוֹ רַבּוֹתֵנוּ וַיֵּל (ירושלמי יבמות פ"א ה"ו) עַל 'לְשֹׁאֲלָה' (תהלים ט, יח),

ע"י תורה ותפילה יכולים להשיג מוחזן

בחלום משיג מדרגה גדולה יותר מבהקין

יעקב אבינו פעל שגם שהוא למעלה בשני השמים היו הדברים עולים על ידו לשורשים ונבנתקים ונעשים חסדים

◆ ציונים ומקורות ◆

ד. ע"ע נועם אלימלך פר' ויצא ד"ה וזהו ויצא: יש לומר הפירוש ויפגע במקום, שכל תפילותיו לא היו רק על השכינה שנקראת 'מקום'. ה. עיין זאת זכרון פר' ויצא ד"ה עוד י"ל ויצא, פר' מט"מ ד"ה פי' על פסוק ויפגע. ו. עיין זאת זכרון פר' ויצא שם: 'וילך שם' כמו הלך הוא שראה חושך ואח"כ האיר היום נק' לינה, כן בכל צרה וחרון אף נקרא לינה שיוצא מהצרה מאפילה לאורה. ז. ע"ע דברי אמת פר' בהר ד"ה לא תרדה: 'כי בא השמש' הוא הדבקות גדול, כי שמש נקרא ה' ית' שמש ומגן" (תהלים פד, יב). ח. ע"ע דברי אמת פר' וישלח ד"ה ויצב, פר' ויחי ד"ה נפתלי, פר' חוקת ד"ה עוד שם ומשם. ט. ראה לעיל ד"ה ויפגע במקום. י. ראה פר' וישלח שם: 'פירשנו על 'במקום גילה שם תהא רעדה', כי 'שם' הוא מיותר. אך קאי על שונאי ישראל וכו', כשיש שמחה 'במקום' ב"ה, כשזה קם זה נופל, 'שם' פי' בההיפך בהט"א תהיה רעדה. וע"ע זכרון חיים פר' וירא

ד"ה השמש יצא: 'שמעתי בשם אדומ"ר הרב הקדוש מלובלין זצ"ל פירוש על מה שאמרו חכמינו ז"ל 'וגילו ברעדה' במקום גילה וכו', 'במקום גילה' שהגילה הוא 'במקום', בהקב"ה שהוא מקומו של עולם, דהיינו שיש יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, יש שמחה בכל העולמות, 'שם רעדה' ר"ל 'שם' לשון שממה, המה הקליפות והט"א, תהיה בהם רעדה'. יא. ראה רש"י בראשית כה, כג: "מלאום יאמין". לא ישוו בגדולה כשזה קם זה נופל וכו'. יב. פ"ד מ"ב: 'ב' אבנים בונות שני בתיים וכו'. ובפי' הר"מ בוטריל: "שתי אבנים" ר"ל השתי אבנים הם שתי אותיות, וה'שני בתיים' הם שתי תיבות, והשתי אבנים אינם יכולות לבנות אלא שני בתיים, כמו א"ב הפך זה ב"א וכו'. יג. עיין זוה"ק ח"א קנד: "הוא' עלמא עילאה דאתבסיא'. יד. 'כל דבר שהוא צריך למ"ד מתחילתו ולא ניתן לו, ניתן לו ה"א בסופו, כגון לחוץ 'חוצה' (שמות יב, מו), לשעיר 'שעירה' (בראשית לג, יד) וכו', והא כתיב

בן פאן להפך. והנה מלאכי אלקים עלים פרוש השלוחי הדין עולים על ידו לשרשם ונמתקים^ט, 'יירדים בו' נעשה מהם חסדים הנקרא 'ירדים' כמו מים הנגרים^{טז}:

במדבר (שמו"ט, ד) 'אם יהיה אלקים עמדי' כו' (בראשית כח, ט), אמר יעקב, הבורא ברוך הוא הבטיחני שיהיה ממני העולם ויהיה עמי, במה אדע שיהיה עמי וישמרני, אם יעמדו ממני כהנים גדולים אוכלים לחם הפנים ולובשין בגדי כהנה'. והוא תמוה:
אף הנה, 'אין מזל לישראל' (שבת קנז), שמעתי מהרב ז"ל מראוונא 'אין'

ה'אין' הוא מזל לישראל ומשם השפע של בני חיי ומוני אף בלי זכות

מ'אין', 'מזל לישראל'. והנה מ'מזל' באים בני חיי ומוזוני^ט, והוא עקר קיום העולם, על בן לא תלוי בזכות, פי אם גם אם אינם כדאי יכולים להמשיך משם, וכמו שכתבתי כבר נראה לי כמה וקמה פעמים^כ:

והנה המזל הוא המקור החסד שרש המציאות, שעל בן המציא הקדוש ברוך הוא העולמות כדי להטיב כי חפץ חסד הוא, ושרשו הוא 'נוצר חסד'^{כא}, שהקדוש ברוך הוא הוא נוצר ושומר ומצפה לעשות חסד, וכמו שפרשנו על 'הרשו ה' בהמצאו' (ישעיה נה, ו) כנ"ל בפרשת תולדות על 'ויפתר' (בראשית כה, כא):

◆ ציונים ומקורות ◆

מעורר העולם האחדות עליון הנקרא 'אין' מפני ההעלמו, ושם תלויים בני חיי ומוזוני. יט. עיין מו"ק כח. 'חיי בני ומוזוני, לא בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא'. וע"ע זוה"ק ח"א רנז: 'תא חזי' בני חיי ומוזוני לאו בזכותא תליא מילתא' וכו', אלא במזלא עילאה עתיקא דכולא תליין'. כ. ראה זאת זכרון פר' נשא ד"ה והנה יש: 'יש דברים שצריכים מאוד לקיום עולם ואי אפשר בלעדם, תלה אותם הבורא ב"ה בעולם שנק' אריך אנפין כדי שלא תהי' מניעה ע"י שום חטא, והוא בני חיי ומוזוני שאינם תלויים בזכותא אלא במזלא שהוא בעולם הנקרא אריך אנפין'. וע"ע שם פר' עקב (ב) ד"ה ועוד טעם, לעיל פר' וירא ד"ה וזה וירא, פר' תולדות ד"ה אך הנה. בא. עיין ספר הליקוטים להאריז"ל פר' תולדות: 'ומאלו הי"ג, השניים מהם הם מזלות, שמהם השפע נזול, לפי שהם המתפשטים יותר, והם מזל 'נוצר חסד' (שמות לד, ז) ומזל 'ונקה' וכו', 'בני חיי ומוזוני לא בזכותא תליא מילתא' וכו' אלא במזלות, שהם אלו הב' מזלות שאמרנו. כב. ד"ה אך הנה: 'בני חיי ומוזונא במזלא תליא' ודאי גם זכות מועיל, כמו שאמרנו רז"ל (יבמות

'ישבו רשעים לשאולה'. אמר רבא בר זבדא, לדיוטי התחוננה של שאול. טו. ע"ע מאור עינים פר' ויצא: 'הנה מלאכי אלוקים' פירוש שלוחי הדין שהם נקראים 'מלאכי אלהים', 'עולים ויורדים בו' וכו', שעל ידי הדעת שהוא מתפלל ועוסק בדחילו ורחימו באותיות התורה עולין גם כן אותיות הדינים ונכללין ונמתקין בהטוב וכו'. טז. עיין תיקו"ז לח. 'מים דא חסד'. וע"ע עמק המלך שער היוד של שם ס"ג פ"ג: 'ונקוט האי כללא בידך, שכל ההתפשטות אור הוא חסד על דרך המים הניגרים'. וע"ע שער הפסוקים בראשית ט' ב דרוש ב. יז. וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנוכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש'. יח. עיין זאת זכרון פר' ויחי ד"ה גד גדוד: 'כידוע כי אין מזל לישראל', וכפי שמעתי מהרב המגיד מראוונא זלה"ה שאמר, 'אין' הוא מקום הנעלם, משם 'מזל לישראל' בני חיי ומוזוני התלויים במזל. וע"ע שם פר' כי תצא ד"ה והנה ערלה: 'דהנה איתא 'אין' מזל לישראל', ושמעתי מהרב המגיד מראוונא ז"ל מי שהוא 'אין' הוא 'מזל' ממשיך 'לישראל', והוא

שורש הכניאות הוא המזל הנקרא נוצר חסד שהקב"ה מצפה לעשות חסד ולכן הכניא כל העולמות

סֵפֶר
דְּבָרַי
אֱמֶת

אורו'ל כַּנְל, וַיִּכְרֹו שָׁם לְהַמְשִׁיף לְהִיּוֹת
נֹדֵעַ חֲכֵמָה הַמְחִיָּה אֶת בְּעֻלְיָהּ לֵא, וְזֵה מֵיָם
חַיִּים חֲסָדִים לֵב מִשְׁכַּל הַנְּקָרָא חַיִּים. וְזֵה
'אִינוּ יוֹדֵעַ אִם מְצָאוּ הוּא חֲכֵמָה מְצִיָּאָה
הַנְּל, כִּי רַק כְּתִיב מְצָאנוּ מֵיָם וְלֹא כְּתִיב
'חַיִּים, כִּי אִם מְגֻזְרָה שְׁנָה כְּדָרְךָ הַמְדָרְשׁ לֵי:

הַקֹּל קוֹל כּוֹי (בראשית כז, כב) לֵי. יֵשׁ לְפָרֵשׁ
לְשׁוֹן יְדִים יְדִי, שְׁפָעַל הֶגֶם שְׂאִין
לְאָדָם לֹא קוֹל תּוֹרָה וּתְפִלָּה לֵי יוֹעִיל מְמוֹן
וְשִׁחַד שְׁנוֹתָן לַעֲשׂוֹ, וְזֵה יְדֵי עֲשׂוֹ לֵי. כִּי
אִם לֹא כֵן, הֲלֹא עֲקָר הוּא רַחֲמָנָא לְצֻלָּן
שְׂגוֹר בְּפִיו:

יצחק פעל
שיוכלו לבטל
גזרות עשוי
במנוון ושוחד

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא

הַנְּהָ לְמַעַלָּה בְּפְרִשְׁת תּוֹלְדוֹת בְּפִסּוּק
הַנְּל (בראשית כו, לג) וַיִּקְרָא אֶתְהָ
שְׂבָעָה עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר בְּאֵר שְׂבָעַ עַד
הַיּוֹם הַזֶּה. לְכַאוֹרָה תְּמוּהָ מְאֹד, הֲלֹא גַם
בְּפְרִשְׁת וַיִּרְא כְּתִיב (שם כא, לא) 'עַל כֵּן

קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר שְׂבָעַ כִּי שָׁם
נִשְׂבָּעוּ שְׂנֵיָהֶם, וְהָאִיף שָׁם 'עַל כֵּן' וְכֵאֵן
'עַל כֵּן', אִם מְזָה אֵין מְזָה א:

וְנִרְאָה בְּעֻזְרָת אֵל בְּרוּךְ הוּא, דְּהַנְּה
אֵיתָא שְׁהֵיָה קְטְרוּג עַל כְּרִיתוֹת

יצחק כרת
ברית עם
אבימלך בשביל
מצות כיבוד אב

ציונים ומקורות

תפילה מלוכב בצרכי עוה"ז שנברא בה' (מנחות
כט). 'קול יעקב' מרומז בתורה, כידוע שיעקב
יושב אוהלים. וע"ע שם פר' בלק (א) ד"ה
ונראה לי דקשה וד"ה וקול יעקב. לו. עיין
שמו"ר לה, ה. וע"ע רבינו בחיי בראשית כה,
כה: 'כשם שהיה עשוי איש השוחד, כן אנו
רואין את זרעו מקבלי שוחד, אוהבי הלעטות
כמו שאמר עשוי (שם, ל) 'הלעיטני נא', ועליהם
אמר דוד ע"ה (תהלים סח, לא) 'מתרפס ברצי
כסף, והם מושכים כח מן השר שלהם שהוא
מקבל שוחד ביום הכיפורים'.

א. עיין חוקוני בראשית כו, לג: 'על כן שם
העיר באר שבע', וא"ת הרי מימות אברהם
קרויה היא באר שבע' וכו'. וע"ע אברבנאל שם:
'השאלה השביעית, באומרנו 'ויקרא אותה
שבעה, על כן שם העיר באר שבע עד היום
הזה', כי הנה מימי אברהם נקרא כן, על שם
השבועה שנשבעו שם אברהם ואבימלך, ואיך
יאמר שנקרא כן מפני המעשה הזה'. וע"ע אבן
עזרא ורשב"ם.

ד"ה נראה לי שכבר כתוב: "אל תירא" פי' שלא
יתנהג ביראה 'כי אתך אנוכי' מדרגה עליונה.
ל. ראה לעיל ד"ה ויקרא בשם ה': 'המשין ממזל
בני חיי ומוזני וכו', זיט שם אהלו' הוא אורו,
המשין'. לא. ע"ע להלן פר' ואתחנן ד"ה והנה
חכמה: 'חכמה חיים נקרא, כמו 'והחכמה תחיה
בעליה' (קהלת ז, יב). לב. עיין תיקו"ז לח. 'מים
דא חסד'. לג. ראה מתנות כהונה על המדרש
שם: 'דיליף בגזרה שוה 'באר' מ'באר' וימצאו
שם באר מים חיים, או 'מצאנו' מ'וימצאו'
דלעיל, ללמד על הבאר ההיא שהיתה גם כן
מים חיים'. לד. ויגש יעקב אל יצחק אביו
וימשהו ויאמר הקול קול יעקב והידיים ידי
עשוי'. לה. עיין זאת זכרון פר' תולדות ד"ה
פירשנו ע"פ הקול קול יעקב: 'דוע מה שדרשו
רו"ל (בר"ר סה, ב) 'זמן שקול יעקב מצפצף בבתי
כנסיות ובבתי מדרשות אין הידיים ידי עשוי'
וכו', ונראה דהלשון כפול על כן דרשו 'בבתי
כנסיות ובבתי מדרשות', ועל כן 'הקול קול'
וכו'. ו'הקול' הוא תפילה שמרומז בה, כי רוב

[בְּרִית] עִם אַבְיִמֶלֶךְ כְּדֹאֵיתָא נִרְאָה לִי
 בְּתַנְא דְּבִי אֱלִיהוּ (רבה פ"ז)² וּבַמְדַרְשׁ
 (בר"ר נד, ד')¹, וְעַל כֵּן נִסְעַ יַעֲקֹב מִשֵּׁם
 כְּדֹאֵיתָא בַּמְדַרְשׁ (שם סח, ז)¹. לְכַאוּרָה וְכִי
 נִעְלַם זֶה מִיַּצְחָק. אֵף הוּא עָשָׂה מְצוֹת
 כְּבוֹד אָב בְּזָה"ה:

וַיְדוּעַ שְׂבִהֶרֶת פְּנֵי זָקֵן מֵעוֹרְרִים
 עוֹלָם זָקֵן מְלֵא רַחֲמִים מִמָּה
 שְׂכָתִיב (דניאל ז, ט) 'וְעַתִּיק יוֹמִין יִתָּב
 לְבוּשָׁה פְתֹלַג חֲזוּר' כּוֹי נִרְאָה לִי
 שְׂשֻׁמְעָתִי כֵּן מְהֵרָב הַמּוֹיֵד רַבִּי מֵיכָל
 מוֹלְאָמְשׁוּב ז"ל⁵, כֵּן בְּכַבוֹד אָב
 מֵעוֹרְרִים חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁרֶשׁ כָּל
 מְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ:

בהודור פני זקן
 מעוררים עולם
 'זקן מלא
 רחמים'
 ובכבוד אב
 מעוררים
 חכמתו יתברך

עַל כֵּן אַבְרָהָם אָבִינוּ קָרָא 'בְּאָר שְׂבַע',
 אֲכַל לֹא הָיָה רְאוּי לְהִיּוֹת קִיּוּם לְשֵׁם
 הַזֶּה כִּיּוֹן שְׁלֵא הָיָה כָּל כֶּף כְּרֹאוּי, וְכֵאֵן
 'וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׂבַעָה' לְשׁוֹן דְּכוּרָא, הַשְּׂפַע
 לְשַׁבַּע מְדוּת מְחַכְמָה הַנִּקְרָא אָב כִּי 'כָּלֶם
 בְּחַכְמָה עֲשִׂיתָ' (תהלים קד, כד) כְּדֹאֵיתָא
 בְּשֵׁם הַפְּרָדִים¹, וְזֶה 'עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר בְּאָר
 שְׂבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה' כִּיּוֹן שְׂעֵשָׂה טוֹב
 בְּזָה, מָה שְׂאִין כֵּן הָרֵאשׁוֹן לֹא הָוָה עַד
 הַיּוֹם הַזֶּה. נִמְצָא בְּאָר שְׂבַע הוּא מְרַמֵּז
 בְּקִרְשָׁה עֲלִיוֹנָה:

וְזֶה וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאָר שְׂבַע וַיֵּלֶךְ לְחָרֵן'
 (בראשית כח, ח')², לְעֵינַי שְׁלֵא תִהְיֶה
 חָרוֹן אָף עַל יִשְׂרָאֵל³, 'וַיִּפְגַּע' פְּרוּשׁ

יצחק עשה
 טוב בשבועותיו
 לכבוד אביו
 לכן נתקיים אז
 השם באר
 שבע הרומז
 להמשכת
 השפע מחכמה
 לו מידות

יעקב התפלל
 על השכינה
 המצטערת
 בצער בני
 ועי"ז פעל
 ישועה

◆ **ציונים ומקורות** ◆

ה. ראה בראשית כו, כח: 'ויאמרו ראו ראינו כי
 היה ה' עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו
 ובינך ונכרתה ברית עמך'. וברש"י: 'תהי נא אלה
 בינותינו' וגו', האלה אשר בינותינו מימי אביך,
 תהי גם עתה בינינו ובינך'. ועיין רבינו בחיי שם,
 טו. ו. עיין זוה"ק ח"ג רצ. 'האי חכמה אב
 לאבהן, ובהאי חכמה שירותא וסיומא אשתכח
 וכו', כד אתפשט חכמה איקרי אב לאבהן, כולא
 לא אתכליל אלא בהאי דכתיב (תהלים קד, כד)
 'כולם בחכמה עשית'. ז. עיין פרדס רימונים
 שער הנתיבות פ"א: 'דפוס כל הנבראים הם
 בחכמה כדכתיב 'כולם בחכמה עשית', ומשם
 נמשכים בדקות עד המלכות וכו', 'ספר עילאה'
 (זוה"ק ח"ב קלז): הוא חכמה, ואמר (שם) 'אבא
 דכולא', מפני שהחכמה נקרא 'ספר' מטעם שבו
 כל המקורות הדקים אשר לפרטי הדברים
 נאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים כולם נכללים
 בדקות בחכמה בסוד ל"ב נתיבות שבהם נבראו
 ונחקקו כל הדברים גדולים וקטנים שממנה
 ולמטה'. ח. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.
 ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני
 המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא.
 ט. עיין זוה"ק ח"א קמו. "וילך חרנה" אתר דינא
 ורוגזא תמן'.

ב. 'שמור אדם דברים בלבו שלא יעשה שותפות
 דברים עם העכו"ם ולא יכרות עמו ברית. שכן
 מצינו באברהם אבינו שעשה שותפות עם
 אבימלך וסוף הדברים שכרת עמו ברית וכו',
 וכשכרת עמו ברית נתקבצו מלאכי השרת לפני
 הקב"ה ואמרו למה יכרות אברהם ברית עם
 עכו"ם, אדם יחיד שבחרת משבעים אומות
 ולשונות. אמר להם הקב"ה בן יחיד שנתתי לו
 למאה שנים אני אומר לו להעלותו עולה, אם
 יעלהו מוטב, הרי אתם יודעים שכוונתו היתה
 לטובה מפני דרך שלום, ואם לאו יפה אתם
 אומרים, שנאמר (בראשית כב, א) 'ויהי אחר
 הדברים האלה והאלהים ניסה את אברהם'.
 ג. 'ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך.
 ויאמר אבימלך לאברהם מזה הנה שבע כבשות'
 (בראשית כא, כו-כט). אמר לו הקדוש ברוך הוא,
 אתה נתת שבע כבשות בלי רצוני, חייך שאני
 משהה בשמחת בניך ז' דורות, אתה נתת לו ז'
 כבשות בלי רצוני חייך כנגד כן הורגים מבניך
 שבעה צדיקים וכו' עיי"ש. ד. 'מבאר שבע, ר'
 יודן ורב הונא, ר' יודן אמר מבארה של שבעה,
 אמר שלא יעמוד עלי אבימלך ויאמר 'השבעה
 לי' (בראשית כא, כג) כשם שנשבע לי זקינך,
 נמצאתי משהה בשמחת בני שבעה דורות'.

הַתְּפִלָּה, 'בְּמָקוֹם' פְּרוֹשׁ בְּשִׁבְלֵי הַמָּקוֹם יִתְבָּרַךְ יי, כִּי 'בְּכָל צָרְתָם לוֹ צַר' (ישעיה סג, ט) חֵס וְשָׁלוֹם יי, כִּן 'יְחִיד הַמְצַטְעָר שְׁכִינָה מֵה אֹמְרֵת' כו' (סנהדרין מו.) יי, עַל יְדֵי זֶה יי 'וַיֵּלֶן שָׁם' פְּרוֹשׁ כְּמוֹ מַחֲשָׁף לְאוֹר יי, שְׁפָעַל יְשׁוּעָה וְאוֹר, 'כִּי בָּא שְׁמֵשׁ' הַקְּדוּשָׁה כְּמוֹ 'כִּי שְׁמֵשׁ וּמַגֵּן ה'' כו' (תהלים פד, יב) ט:

וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ עוֹד 'וַיֵּלֶן שָׁם' לְשׁוֹן 'וַיֵּלְנוּ יי, פְּרוֹשׁ הֵטִיחַ דְּבָרִים, אֶפִּילוּ לֹא תָמִיד כִּי אִם בְּשַׁעַת שְׁבָא לוֹ דְּבָקוֹת לְה', וְזֶה 'וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ יי:
וַיִּיָּקַח כו' מֵאֲבְנֵי הַס אֹתִיּוֹת כו' יי, עַל יְדֵי [זֶה] 'וַיִּחְלַם' חֲלוֹם טוֹב וְקְדוּשָׁה, עַל זֶה נִמְי 'וַהֲנִיחַ סֶלֶם מְצַב' כו' יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל הַתְּפִלָּה יי, וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ עֲלֵיו

כשהצדיק בדבקות הוא מטיח דברים ומתלונן על הסטיא

יעקב העלה שלוחו הדין והמתקם בשורשם ונעשו חסדים חורדים כמים

◆ ציונים ומקורות ◆

י. ברכות כו: 'יעקב תיקן תפלת ערבית, שנאמר 'ויפגע במקום וילן שם', ואין פגיעה אלא תפילה שנאמר (ירמיה ד, טו) 'ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רינה ותפילה ואל תפגע ביי'. יא. בר"ר סח, ט: 'ויפגע במקום', ר"ה בשם ר' אמאי אמר, מפני מה מכנין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום, שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו. וע"ע נועם אלימלך פר' ויצא ד"ה וזהו ויצא: יש לומר הפירוש 'ויפגע במקום', שכל תפילותיו לא היו רק על השכינה שנקראת 'מקום'. וע"ע להלן ד"ה עוד לפרשת. יב. עיין ספרי בהעלותך פד: 'וכן אתה מוצא כל זמן שישראל משועבדים כביכול שכינה משתעבדת עמהם, שנאמר (שמות כד, י) 'ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר', וכן הוא אומר 'בכל צרתם לו צר'. יג. 'אמר רבי מאיר בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי'. יד. עיין להלן פר' נשא ד"ה ושמו את שמי: 'שמעתי בשם הרב המגיד מראוונא האיש אלוקים ז"ל על מפני מה הראשונים התפללו ונענים מפני שהתפללו בשם' (מדרש תהלים צא) פירוש שהיה כוונתם לשם יתברך. טו. עיין זאת זכרון פר' ויצא ד"ה עוד יש לפרש ויצא: 'וילן שם', כמו הלן הוא שראה חושך ואח"כ האיר היום נקרא לינה, כן בכל צרה וחרון אף נקרא לינה שיוצא מהצרה מאפילה לאורה. טז. ע"ע להלן פר' בהר ד"ה עוד פירשנו דהנה: 'כי בא השמש' הוא הדבקות גדול, כי שמש נקרא ה' יתברך 'שמש ומגן'. ועיין זוה"ק ח"ג יב. 'ואין שמשא אלא

קודשא בריך הוא 'כי שמש ומגן ה' אלהים'. וע"ע להלן ד"ה עוד לפרשת. יז. ראה שמות טו, כד: 'וילונו העם על משה לאמר מה נשתה'. יח. ע"ע זכרון זאת פר' ויצא ד"ה ויפגע: 'וילן שם' פירשנו כבר שפעל בתפילתו שנענה ויצא מחשיכה לאורה וכו', ויש לפרש עוד לשון תלונה, כי יש צדיק המשיג אורו יתברך וכשנודע לו שום קצף חלילה כועס על הסטרא אחרא ופועל בזה, אך זה הוא דוקא עמו יתברך, וזה 'וילן שם' אימתי, אמר 'כי בא השמש' שבא לו אורו. ולשון 'שם' י"ל קאי על סטרא אחרא וכו' עיי"ש. יט. ראה ספר יצירה פ"ד מ"ב: 'ב' אבנים בונות שני בתים' וכו'. ובפי' הר"מ בוטריל: "שתי אבנים" ר"ל השתי אבנים הם שתי אותיות, וה'שני בתים' הם שתי תיבות, והשתי אבנים אינם יכולות לבנות אלא שני בתים, כמו א"ב היפך זה ב"א'. כ. עיין זכרון זאת שם ד"ה ויקח: 'ויקח מאבני המקום' הם האותיות כדאיתא בספר יצירה (פ"ד מ"ב), ופירושו תורה ותפילה, וישם מראשותיו' על ידי זה הוא לו תועלת להשיג מוחין. וזה 'מראשותיו' לשון ראשו, 'וישכב במקום ההוא' פי' כי החלום הוא הסתלקות ועלייה, משיג מדרגה יותר מבהקיץ. וכמו 'בחלום אדבר בו' (במדבר יב, ו), וזה 'וישכב' היא שינה 'במקום ההוא', 'הוא' נסתר, כי פירושו עולם עליון יותר. כא. עיין זוה"ק ח"א רסו: "והנה סולם' דא צלותא'. וע"ע פענח רזא: "סולם' בגימטריא 'קול', לומר כי קול הצדיקים בתפילתן הוא הוא הסולם של מלאכים לעלות ולירד בו. וע"ע להלן ד"ה ויחלום כו'.

ספר
אהב
ישראל

אם מנין רד"ו שנה, וכפי שעלה החשבון צדק בפרוש רש"י ושאר מפרשים^א, ובודאי לא נשתנו דבורי השם יתברך, רק

מיד משעת האמירה התחיל השעבוד וכן"ל, וכמו כן ידבר ולא יקמנה' בלשון תמיה בסגנון אחד:

פְּרַשְׁת וַיֵּצֵא

עלו במחשבה תחלה, 'בראשית ברא אלהים' (בראשית א, א) 'בשביל ישראל שנקראים ראשית' (ויק"ר לו, ד), והם נקראים 'אבן הראשה' (זכריה ד, ז) ששמנו השתת העולם, כי הם סוד כל העולמות עליונים ותחתונים. ושם במחשבה נקרא אבן בלשון יחיד, כי שם בראשית הדבר נתאחדו כללות ישראל באחדות האמתי במזל העליון:

והנה יעקב אבינו עליו השלום נתן שכלו ומחשבתו על זה הענין, שנשתוקק להוציא הדבר מפח אל הפצל, מהשרש אשר משם רועה אבן ישראל, אל ההתפשטות, לנטע כנסת ישראל בנין שלם בכל הענינים בשנים עשר שבטי י"ה המכונים נגד י"ב גבולי אלכסון^ב, ולהיות

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה עד סוף הפרשה. הנבחה הוא לשון חנוף שמחנכין איזה דבר, כמו שמצינו בחנוף הבגדים של הפהנים בעבודתן שנאמר^ב 'למלא בם את ידם לכהן לי' גו', דכל דבר שנעשה ונתיחד להשראת קדשה עליונה, צריכים מקדם לעשות כלי והכנה ובית קבול שיהא מקום להקדשה הבאה אחר כך לשרות על הדבר ההוא, וזהו נקרא חנוף, כמו שמחנכין הנער במצוות שיהא כלי מכשר לקבל טהרה והשראת הקדשה אחר כך בעת שיגדל:

והנה יעקב אבינו עליו השלום הסתפל ביחוד עליון בראשית המחשבה, וראה שסוד כל העולמות הם הכנסת ישראל, כמאמר חז"ל (בר"א, ד) 'ישראל

^אחנכיה מלשון 'חנוך' ענינו הכנת כלי להשראת קדושה

^בכשישראל עלו בראשית המחשבה נתאחדו באחדות האמתי כנגד העליון

^איעקב רצה להוציא שורש כנס"י מן הכח אל הפועל אל ההתפשטות

◆ ציונים ומקורות ◆

מהן כל השנים שחי קהת אחר לידת עמרם ושחי עמרם אחר לידת משה.

א. בתורת אמת נוסף כאן: 'אמרת לרשום בכאן מה ששמעתי מכבוד אדומ"ו הרב נ"י, אעפ"י שאיני יודע לכוון על נכון, והוא שייך לחנוכה. וכך אמר, דחנוכה לשון חינוך' וכו'. וע"ע קדושת לוי ד"ה ויצא יעקב. ב. ראה שמות כח, מא: 'והלבשת אותם את אהרן אחיך ואת בניו אתו ומשחת אותם ומלאת את ידם וקדשת אותם וכהנו לי'. ג. עיין ספר יצירה פ"ה מ"א: 'שתים עשרה גבולים באלכסון, גבול מזרחית צפונית,

פב. רש"י בראשית טו, יג: 'כי גר יהיה זרעך', משנולד יצחק עד שיצאו ישראל ממצרים ת' שנה, כיצד, יצחק בן ששים שנה כשנולד יעקב, ויעקב כשירד למצרים אמר (בראשית מז, ט) 'מי שני מגורי שלשים ומאת שנה' הרי ק"צ, ובמצרים היו מאתים ועשר כמנין רד"ו הרי ארבע מאות שנה, וא"ת במצרים היו ארבע מאות, הרי קהת מיורדי מצרים היה, צא וחשוב שנותיו של קהת ושל עמרם ושמונים של משה שהיה כשיצאו ישראל ממצרים, אין אתה מוצא אלא שלש מאות וחמשים, ואתה צריך להוציא

הַמְרַכְבֶּה שְׁלֹמֶה מִס' רבוא יִשְׂרָאֵל כְּמֵאמֶר חֲז"ל (בר"ר עד, יז) 'אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל פְּחוֹת מִס' רבוא', וְלִהְיוֹת קוֹמָה שְׁלֹמֶה מְכַמָּה מִיַּנִּי אֵיבָרִים וּפְרָקִים, וְלִהְיוֹת הַכַּל מְכֻנָּן נֶגֶד עוֹלְמוֹת עֲלִיוֹנִים וְאוֹרוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְלִהְיוֹצֵיא זֶה הָאֶבֶן מִן הַכֶּלֶל אֶל הַפְּרֵט, עַל כֹּל זֹאת הֵנִיחַ יַעֲקֹב רֵאשׁוֹ וּמוֹחוֹ וּמַחְשְׁבֹתוֹ:

וְזֶה שֶׁהַפְּתוּב מְכַנֶּה שֶׁהֵנִיחַ יַעֲקֹב רֵאשׁוֹ עַל אֶבֶן מִמֶּשׁ זֶה כְּנוּי וְדִגְמָא בְּעֵלְמָא, וְרָצָה לֹאמַר שֶׁהֵנִיחַ מַחְשְׁבֹתוֹ וְעִיּוֹן שְׁכֻלּוֹ בְּדַבְּקוֹת הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה עַל אֶבֶן הָרֵאשָׁה הַנִּל, הֵגֵם שְׁאֵין מְקָרָא יוֹצֵא מִיַּדִּי פְּשׁוּטוֹ שְׁבוּדָאֵי שְׂכַב יַעֲקֹב אֶז עַל אֶבֶן מִמֶּשׁ וַיֵּצֵק שְׁמֵן עַל רֵאשׁ הָאֶבֶן כְּמַבְאָר בְּפִסּוּק, עִם כֹּל זֶה רָמַז יַעֲקֹב בְּזֶה בְּמַחְשְׁבֹתוֹ וְכֻנֵּן בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדָיו עַל דְּבַר רוּחָנִי, אֶבֶן הוּא רֵאשִׁית הַמַּחְשְׁבָה פִּנְתַּי יְסוּד כֹּל הָעוֹלָמוֹת, לִהְיוֹת דְּבוּק וּמְקֻשָּׁר הָרֵאשִׁית עֲלִיוֹן אֶל בְּחִינַת הַתְּחַתּוּנָה הוּא הַמַּעֲשֵׂה כְּכֹל עֲנַפְיָו וּבְכֹל פְּרִטָּיו, לִהְיוֹת בְּנֵין מְפֹאָר מְפֹלְטְרִין וּמְחַדְרִים זוֹ מִזוֹ שׁוֹנִים, לִהְיוֹת בְּעוֹלָם כְּמֵה מִיַּנִּי צְדִיקִים וְכֹל אֶחָד אֵינוֹ דוֹמָה לְחֵבְרוֹ וְכֹל אֶחָד מְמַנֶּה עַל אֵיזָה דְּבַר, יֵשׁ צְדִיק מְמַנֶּה לְמִשְׁךְ חֻמָּה לְעוֹלָם חַיּוֹת לְעוֹלָם, וְזֶה

עבודת יעקב לקשר הראשית בבחי' התחתונה ושידויו כמה טיני צדיקים בבחינות שונות

לְמִשְׁךְ חֻמָּה לְעוֹלָם, וְזֶה לְמִשְׁךְ גְּבוּרָה לְעוֹלָם, וְזֶה נְצוּחַ לְעוֹלָם, כֹּל מִיַּנִּי הַשְּׁפָעוֹת הַנְּמַשְׁכוֹת מְכַל מִדָּה וּמִדָּה, זֶהוּ הִיָּה הַעֲבָדָא שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוֹם שְׁעֵשָׂה הַכַּל לְמִטָּה וְכֻנֵּן לְעוֹרֵר כְּנִגְדוֹ הַשְּׂרָשׁ הַרוּחָנִי לְמַעְלָה. וְהַסְתַּכַּל בְּאַחַדוֹת כְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל עַד סוּף כֹּל הַדּוֹרוֹת עַד בֵּיאַת מְשִׁיחֵנוּ, וְאַחַר כֵּן רָאָה יַעֲקֹב אֲבִינוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוֹם בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ הַהָרוּס וְהַחֲרָפָן שֶׁל הַכְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל, כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (בר"ר סח, יג) עַל פִּסּוּק וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי הַמָּקוֹם שְׂרָאָה חֲרָפָן בֵּית הַמְקַדָּשׁ וְגָדַל הַחֲרוֹן אַף וְהַדִּינִים חֵס וְשְׁלוֹם אֲשֶׁר יַעֲבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָן:

וְזֶהוּ שְׁאֵמֶר הַפְּתוּב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׂבַע, רָצָה לֹאמַר שֶׁיֵּצֵא מֵאוֹתוֹ הַסְתַּכְלוֹת שֶׁל יַחֲוֵד עֲלִיוֹן שְׁמֵשׁ נוֹבַע הַשְּׁפָע לְכֹל הַזֵּי מַדּוֹת הַמְכַנִּים בְּשֵׁם בְּאֵר שְׂבַע, וַיִּלְךְ חֲרָנָה הֵינּוּ הַבֵּין וְהַסְתַּכַּל בְּאוֹתוֹ בְּחִינַת שֶׁל הַחֲרוֹן אֲשֶׁר יִהְיֶה חֵס וְשְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, וְהִיָּה לוֹ מִזָּה צַעַר גָּדוֹל מְאֹד בְּהִרְגִישׁוֹ גָּדַל הַצָּרוֹת אֲשֶׁר יִסְבְּלוּ וְרַעוּ בְּהַגְלוֹת וַיְהִי לָהֶם יְרִידָה חֵס וְשְׁלוֹם, וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם רָצָה לֹאמַר לְבַד מִזָּה הַצַּעַר שֶׁהִיָּה לוֹ עֲבוּר וְרַעוּ, פָּגַע מִיַּד וְהִרְגִישׁ בְּצַעְרוֹ שֶׁל מָקוֹם כְּבִיכּוֹל, מְקוֹמוֹ שֶׁל

יעקב ראה החורבן והגלות של כנס"י

יעקב הסתכל על צער השכינה וישראל בגלות ועי"ז נפסק מדביקותו

◆ צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת ◆

ויצאו, וילך חרנה' המד"א (איכה א, יב) 'אשר הוגה ה' ביום חרון אפו', ויפגע במקום' עד אפס מקום' (ישעיה ה, ח), וילך שם כי בא השמש' 'אומללה יולדת השבעה' וגו' (ירמיה שם, ט), ויקח מאבני המקום' תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות' (איכה ד, א), וישם מראשותיו' 'כי ירד מראשותיכם' (ירמיה יג, יח) וכו'. ה. עיין זוה"ק ח"א קנב: וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"ב 'באר הוא המלכות וכו', ונקראת באר שבע בהיותה כלולה משבע ספירות העליונות'.

גבול מזרחית דרומית, גבול מזרחית רומית, גבול מזרחית תחתית, גבול צפונית רומית, גבול צפונית תחתית, גבול מערבית דרומית, גבול מערבית צפונית, גבול מערבית רומית, גבול דרומית תחתית, גבול דרומית רומית, גבול דרומית תחתית. ומרחיבין והולכין עד עדי עד והם זרועות עולם. וע"ע פרדס רימונים שער פרטי השמות פ"ו, פרי עץ חיים שער הקר"ש פכ"ח. ד. ר' יהושע בן לוי פתר קרייה בגלות, ויצא יעקב מבאר שבע' המד"א (ירמיה טו, א) 'שלח מעל פני

עוֹלָם, אֲשֶׁר בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר, וְחָשַׁשׁ יַעֲקֹב מְאֹד עַל צַעַר הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּלֶּן שָׁם כִּי בָא הַשְּׁמֶשׁ רָצָה לוֹמַר שְׁנַחֲשֵׁף לוֹ שָׁם הָאֹר מִחֶמֶת גְּדֹל צַעַר הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל וַצַּעַר יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה נִפְסַק מִהַדְּבֻקָּת עֲלִיוֹן, וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמִּקְוֶה וַיִּשֶׂם מֵרָאשֵׁיתוֹ הַנִּיחֹ מִחוּ וּמִחֻשְׁבָּתוֹ רַק עַל דְּבַר זֶה, וְלִזְנֵה כְּתִיב 'מֵאֲבֵנֵי' לְשׁוֹן רַבִּים, כִּי זֶה קָאֵי עַל הַהֵרוֹס וְחֻרְבָן שֶׁל הַכְּנֻסָּת יִשְׂרָאֵל שְׁנִפְרְדּוּ:

בעת הגלות יש פגם בשפע העליון וירידה לכמה ניצוצות

וַיַּחֲלִים לְשׁוֹן חֲזוּקָה, הֵינּוּ שְׁנַתְחַזֵּק יַעֲקֹב מְאֹד בְּלָבוֹ עַל דְּבַר הַהֵרוֹס הַנִּזְל, מִחֶמֶת שֶׁהַדְּבַר הַזֶּה הוּא גְדוֹל בְּכַמּוֹת שְׁנוּגָע גַּם כֵּן לְמַעְלָה, הַגַּם שְׁלֵעִינֵי בְּשָׂר וְדָם נִרְאָה שֶׁהַגְּלוּת אֵינּוּ אֶלָּא לְמַטָּה, אֲךָ בְּאֵמֶת מְגִיעַ הַדְּבַר לְרוֹם הַמַּעְלּוֹת כַּנִּזְל, וְלִזְנֵה הִיָּה קָשָׁה עֲלָיו לְהִלְמוֹ וְהַצָּרָה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וְזֶהוּ שְׁאֲמַר הַפְּתוּב 'וְהִנֵּה סֵלֶם מְצַב אֲרָצָה וְרָאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה', רָצָה לוֹמַר שֶׁהַגַּם שֶׁהַגְּלוּת אֵינּוּ נִרְאָה בְּחֹשֶׁךְ רַק לְמַטָּה בְּאֲרָץ אֲךָ בְּאֵמֶת שֶׁרַשׁ הַגְּלוּת מְגִיעַ לְרוֹם שְׂמִים הָעֲלִיּוֹנִים, כִּי בַעַת הַגְּלוּת יֵשׁ תְּשׁוּת כַּח לְמַעְלָה וְנִפְגַּם חֵס וְשְׁלוֹם בְּשִׁפְעַת הָעֲלִיּוֹנָה, וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים

וַיִּרְדִּים בוֹ רָצָה לוֹמַר שְׁבֻאֲמַת עַל יְדֵי יִסּוּרֵי הַגְּלוּת יֵשׁ עֲלֶיהָ לְכַמָּה נִצּוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים הַנִּקְרָאִים 'מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים' שְׁעוֹלִים מְעוֹמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְלֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא כְּדִי שְׂיִתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גְּרִים' (פִּסְחִים פ"ב:) הֵינּוּ הַנִּצּוּצוֹת קְדוּשִׁים הַמְּבַלְעִים בְּחִיצוֹנִים וְהֵם שָׁם גְּרִים כְּמֵאֲמַר חֲזו"ל, אֲבָל מִחֶמֶת יְרִידַת יִשְׂרָאֵל מִמַּעְלָתָם הִרְמָה בְּקִדְשׁ אֲזִי יֵשׁ חֵס וְשְׁלוֹם יְרִידָה גַּם כֵּן לְכַמָּה נִצּוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים:

אָךְ יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם נִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ וְשָׁכְלוּ וְעָלָה בְּזַכְרוֹנוֹ וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו, רָצָה לוֹמַר שְׁכָל מְקוֹם שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל, שְׂכִינָה עִמָּהֶם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים צ"א, טו) 'עֲמוּ אֲנֹכִי בְּצָרָה', וְאִם כֵּן, הִנֵּה שְׂמִירָה בְּבַעֲלִים, וְלֹא נִשְׁאָר לָנוּ כִּי אִם צַעַר הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל חֵס וְשְׁלוֹם:

וּבְיִשְׂרָאֵל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שְׂיַעֲקֹב הַפְּסִיק מִחֻשְׁבָּתוֹ מִהִיחֹד עֲלִיוֹן מְגִדֵּל צַעַר הַשְּׂכִינָה וְזָרַע יִשְׂרָאֵל, אֲזִי נַחֵם אוֹתוֹ וְהִבְטִיחוֹ 'אֲנִי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיךָ אָבִיךָ גו' לָךְ אֲתַנְּנָה', הֵינּוּ כֹל מַה שְּׂאֵתָה שׁוֹכֵב וְדוֹאֵג עָלָיו בְּוֹדָאֵי לָךְ וְלִזְרָעֲךָ אֲתַנְּנָה, 'אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשְׂמִרְתִּיךָ גו', רָצָה לוֹמַר אֲךָ בְּהִיוֹתָם

השכינה עם ישראל בכלות ושומרת אותם

הש"ת ינחם את יעקב שישמור את בניו בכלות וינאלם

◆ **צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת** ◆

מגילה כט. וע"ע רבינו בחיי בראשית מו, ד: "אנכי ארד עמך מצרימה", רמז לשכינה שירדה עימם למצרים, והוא שדרשו רז"ל 'גלו למצרים שכינה עימם' וכו', ומה שהזכיר הכתוב 'מצרימה' בתוספת ה"א, וגם כן 'עלה' אות ה"א, רמז לשכינה, ועל כן נרשמת ה"א בירידה גם בעליה כי ירדה עם יעקב למצרים והיא העולה עימם, והיא ה"א אחרונה שבשם וכו', והה"א הזאת עם ישראל בכל הגליות, והוא שדרשו רז"ל 'גלו למצרים שכינה עימם, שנאמר 'אנוכי ארד עימך מצרימה', וזהו לשון 'עימך' מלשון צרה, רמז למה שכתוב 'עימו אנכי בצרה'.

ו. בר"ר סח, ט. ז. ישעיה סג, ט. ח. עיין רש"י איוב ו, ה: "חלמות", כמו (איוב לט, ד) 'חלמו בניהם', לשון חזק. ט. עיין שער הפסוקים פר' שמות ד"ה ויקם מלך: 'אדם הראשון היה כולל כל הנשמות והיה כולל כל העולמות. וכשחטא נפלו ממנו כל הנשמות והם לתוך הקליפות הנחלקות לשבעים אומות, וצריכים ישראל לגלות שם בכל אומה ואומה, ללקט שושני הנשמות הקדושות, שנתפרזו תוך הקוצים ההם. וכמ"ש חז"ל במ"ר 'למה גלו ישראל בין האומות כדי שיתוספו עליהם גרים' וכו', והבן זה היטב. וע"ע ליקוטי תורה פר' כי תצא ד"ה כי תצא. י. עיין מכילתא מסכת שירה פי"ג,

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

עבודת

פְּרִישַׁת וַיֵּצֵא

יִשְׂרָאֵל

לט

ההשפעה
לישראל היא
בהסכמת מידת
הדין

(דברים יא, יג) 'וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמְעוּ וְנִתְתִּי מָטָר' וְכֵן לְהִפָּךְ:
נִמְצָא בְּשִׁמְשִׁיעַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹבָה עַל יִשְׂרָאֵל הוּא בְּהִסְכַּמַּת מִדַּת הַדִּין כִּי הֵם בְּמִשְׁפָּט מְקַבְּלִים שְׂכָרָם, וְכֵן נֶאֱמַר 'וְהֵם בְּזֵרוּעַ בָּאֵי עֲדִידָךְ', כִּי הַצְדִּיקִים נִקְרָאִים בְּעֲלֵי זְרוּעַ לְהַמְשִׁיךְ הַחֶסֶד עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם. וְהִנֵּה בְּכֹל הַהֲשַׁפְעָה הַגַּם שְׂבָאָה דֶרֶךְ קְרוִין עִם כָּל זֶה גָּנוּז בּוֹ הַטַּל הָעֲלִיוֹן. וְזֶה שְׂרָמְזוֹ בְּמִדְרַשׁ (שם, א) בְּפֶסוּק הַזֶּה הָדָא הוּא דְכֹתִיב (איוב כט, יט) 'וְטַל יִלִּין בְּקִצְרֵי' כִּי הַטַּל דְּבִדּוּלְחָא נִמְשָׁךְ בְּמִדָּה הַנִּקְרָאת קִצִּיר וּבְסִפְרֵי קַבְלָה' נִקְרָא זְעִיר אֲנִפִּין שֶׁהוּא בְּעַל שֵׁשׁ קְצוֹת:

וְזֶה שְׂבָרְכוּ 'יִתֵּן לָךְ כְּבִישֵׁהוֹן' דְּהִינּוּ שְׂעַל יְדֵי מַעֲשִׂיךְ יִכְבְּשׁוּ הַחֲסִדִּים אֶת הַגְּבוּרוֹת כִּי הַחֲסִדִּים בְּסוּד דְּכוּרָא וּמִדְרַךְ הָאִישׁ לְכַבֵּשׁ, וְזֶה 'יִתֵּן לָךְ שֶׁל אָבִיךָ' דְּהִינּוּ יִצְחָק שֶׁהוּא הַגְּבוּרָה יְסָכִים עִמָּךְ לְהַשְׁפִּיעַ. וְגַם 'שֶׁל אָחִיךָ', הֵם עוֹלָמוֹת הַחִיצוֹנִים יְסָכִימוּ לְטוֹבָה וְלְבִרְכָּה:
וְהוֹסִיף רַבִּי אַחָא 'יִתֵּן לָךְ וְיִתֵּן לָךְ אֱלֹהֵינוּ', פְּרוּשׁ שְׂבָרְכוּ שְׂיִהְיֶה מוֹשֵׁל בְּאַרְץ כְּמוֹ אֱלֹהִים בְּשָׂמִים כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ (מועד קטן טז:): 'מִי מוֹשֵׁל בִּי צִדִּיק, שְׂאֲנִי גּוֹזֵר וְהוּא מְבַטְּלָה', וְכֵן פְּתוּב (בראשית לג, כ) 'וַיִּקְרָא לְיַעֲקֹב אֵל, וּמִדְרַשׁ חַז"ל דְּדוּעָה':

ברכת יצחק
ליעקב שיהיה
מושל בארץ
ויבטל גזירות
ה'

פְּרִישַׁת וַיֵּצֵא

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע. נִרְאֶה הַרְמָזוֹ, כִּי הַצְדִּיקִים הָעוֹבְדִים ה' בְּאַמַּת הֵם מְלֵאִים חֲרָטָה וְשִׁפְלוּת רִיחַ וְאֲדַרְבָּא נִרְמָה לָהֶם תְּמִיד כְּאֵלּוֹ מִתְרַחֲקִים תְּמִיד מִקְדָּשָׁה וְלִכֵּן מִתְחַזְּקִים לְעַבְדַּהּ, מַה שְּׂאִין כֵּן הַרְשָׁעִים וְאֲנָשֵׁי שְׂקָר, לֹא דֵי שְׁסָרִים מֵאַחֲרֵי ה', אִף גַּם כָּל אֶחָד דְּרָכּוֹ יִשָּׂר בְּעֵינָיו וּמִתְהַלֵּל בְּלִבּוֹ כִּי הוּא יִשָּׂר וְנֶאֱמַר וְעוֹבֵד ה' כְּמוֹ שְׂפִתְבְּתֵי בְּמָקוֹם אַחֲרָא וְזֶה שְׂאֲמַר 'וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע', מִי שֶׁהוּא כְּיַעֲקֹב

הנדיק
בשפלותו נראה
לו שהוא רחוק
מה' ולכן
מתחזק לעבוד
ה'

צִדִּיק וְחֲסִיד וּבִבְחִינַת עֵקֶב, נִדְמָה לוֹ כְּאֵלּוֹ הוּא יוֹצֵא וּמִתְרַחֵק מִבְּאֵר שֶׁבַע הוּא הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה, אָבֵל 'וַיִּלָּךְ', כְּלוֹמַר מִי שֶׁהוּא מְלֵא גְאוּת כִּי הוֹלֵךְ הוּא, 'חֲרָנָה', הוּא מְבִיא חֲלִילָה חֲרוֹן אַף:
וְזֶהוּ שְׂאֲמַר הַכְּתוּב (תהלים לד, א) 'לְדוֹד בְּשָׁנוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אָבִימֶלֶךְ', וּפְרָשׁ שֵׁם הָאָרִי וְ"ל" (פרי עץ חיים שער השבת פ"ט) 'בְּשָׁנוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ וְרִיחוֹ לִפְנֵי אָבִינוּ שְׂבִשְׂמִים', עֵינֵי שָׁם. פְּרוּשׁ כְּשֶׁהָאָדָם נִעֲשֶׂה

השפלות הוא
הסימן הראשון
לעבודת ה'

◆ צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת ◆

א. אלהי ישראל, דאי סלקא דעתך למזבח קרא ליה יעקב אל, ויקרא לו יעקב מיבעי ליה, אלא ויקרא לו ליעקב אל, ומי קראו אל אלהי ישראל.
ב. לעיל פר' חיי שרה ד"ה לא כן הרשעים.
ג. 'אחר כך לדוד בשנותו האדם את טעמו'

ג. פייט למוסף דר"ה ועיין ברכות יז: תוד"ה והם ניוזנין. ד. עיין ע"ח שער ה' פ"ה, פרי עץ חיים שער המלך פ"ב. ה. מגילה יח: 'ואמר רבי אחא אמר רבי אלעזר מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל, שנאמר (בראשית לג, כ) 'ויקרא לו אל

בעל תשובה ומשנה טעמו וריחו לפני אבינו שבשמים או 'ויגרשהו וילך', פרוש הסימן הראשון מעובד ה' שהוא מגרש בחינת וילך, כי הלך הוא, ואדרבה הוא נכנע בעיניו ונדמה בנפשו כי רחוק הוא עד ירחמהו ה' תברך ויקרבהו:

ויצא יעקב מבאר שבע. נראה לבאר בדרך רמז, כי מדרך הצדיק בזמן שרואה את עצמו בצרה או בגלות אינו מצטער על עוני נפשו, כי אם מחמת שנשמתין דישראל הן הן איברין דשכינתא ומסתמא כמו כן הפגם בשכינת עזו, לכן צריך להתמרמר עליה:

וכן יעקב כשהצרוך לברח מפני עשו אחיו מבאר שבע וילך חרנה, פרוש שהרגיש הלוחץ חרן שהוא מדת הדין חלילה, וכבר רמזו חז"ל כי בחלום הזה נרמז לו כל ארבע גליות, והחמור שבהם הוא החרבן הזה האחרון אשר אין לנו גלוי קץ ידוע: **והנה ידוע** כי בית המקדש הראשון כנגד אברהם ובית שני כנגד יצחק והבית שיבנה במהרה בימינו נגד יעקב שלימו

נשמות ישראל הם אברי השכינה ולכן מצטער הצדיק בעת צרתו על פגם השכינה

כשברח יעקב משעור הרניש הלוח מידת הדין

יעקב התנחם על אורך הגלות שכפי ערך הגלות יהיה אור הגאולה

דאבהן ומטתו שלמה ולא יהיה לו הריסה. ואיתא (פסחים פח.) 'לא כאברהם שקראו הר ויצחק שקראו שדה אלא כיעקב שקראו בית', וזה רמז בפסוק זה 'ויקץ יעקב משנתו ויירא', דהינו כשהביט לארץ החרבן האחרון נפל עליו היראה ופחד לאמר מתי יהיה הקץ, ויאמר אין זה כי אם בית אלהים, כלומר שהתנחם שמסתמא החרבן הזה הכנה על בית המקדש שנקרא בית דירה קבוע לעולמים, ולפי ערך אור הגאולה כן ערך החרבן לכן נמשך החרבן הזה זמן רב ואין קץ, להורות כי הגאולה העתידה תהיה בבחירות אין סוף ואין קץ:

וזה שאמר הכתוב 'והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו,' והדקדוק מבאר, עליה שקדם ירידה, ומבאר פרוש רש"י. יש לומר עוד, דהנה כאשר בני ישראל שרוין על אדמתן ועושין רצון קונם, על ידם מתנהג המרפכה העליונה וכל העולמות מקבלים השפעתם כל אחד פסדר וכשויה על ידי צנור הנעשה מבני ישראל, מה שאין כן כשישראל בשפלות או חלילה להפך, המה מקבלים עקר ההשפעה ואנחנו

הסדר הראוי להשפעה הוא ע"י ישראל ובגלות מקבלים ישראל מהשירים

◆ **ציונים ומקורות** ◆

צלמא ראשיה די דהב חדוהי ורעוהי די כסף וגו' בבל למעלה מכולם כדכתיב (שם לח) 'אנת הוא רישא די דהבא' וכתיב (שם לט) 'וברוך תקום מלכא אחרי ארע מינך' וכתיב ומלכו תליתאה אחרי די נחשא וכתיב בסיפא (שם מד) 'ואצבעת רגליה מנהון פרזל ומנהון חסף מן קצת מלכוותא תהוי תקיפא ומינה תהוי תבירא' והנה ה' נצב עליו, כתיב (שם מד) 'זבוימיהון די מלכיא אינון יקים אלה שמיא מלכא די לעלמין' וגו'. ד. עיין אברנאל ישעיה (ב, ד). ה. 'עולים ויורדים - עולים תחלה ואחר כך יורדים. מלאכים שליוחו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע וירדו מלאכי חוצה לארץ ללוותו'.

וריחו 'לפני אבימלך' שבשמים, מלך העולם, ונשתנה טעמו שהיה לו בחול, או 'ויגרשהו' לסמא"ל 'וילך', וזה השבח הוא באל"ף ב"ת, והם כ"ב פסוקים נגד אותיות התורה, ויש קס"א תיבין נגד אה"י"ה יודיין'. ג. עיין בר"ר סח, יד 'והנה סולם זה חלומו של נבוכדנצר' ואלו צלם חד שגיא' וגו' (דניאל ב, לא) 'מוצב ארצה' וזויה יתיר קאם לקבלך 'וראשו מגיע השמימה' צלמא דכן רב 'והנה מלאכי אלהים עולים' שנים 'ויורדים' שנים, אלו שרי ארבע מלכיות ששלטנותן גומרת בהן 'עולים ויורדים' יורדים ועולים אין כתיב כאן אלא עולים ויורדים עולין הם ועלייה תהא להם אלא שכל אחד ירוד מחבירו, כתיב (שם לב) 'הוא

מהמותרות. וְלָזָה אָמְרוּ בְּגִמְרָא (ע"ז ח.) 'יִשְׂרָאֵל שְׂבָחוּן לְאָרְץ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת בְּטֹהֲרָה הֵם', פְּרוּשׁ כִּי כִשְׁהֵם צְרִיכִים לְקַבֵּל הַשְּׁפָעָה עַל יְדֵי הַשָּׁרִים נִחְשָׁב כְּעֵין עֲבוּדָה זָרָה כִּי מִהֲרָאוּי שִׁיתְּפָרְנוּסוּ הַבָּנִים עַל שִׁלְחַן אֲבִיהֶם, וְהֵנָּה לְפִי הַדְּמִיוֹן נִדְמָה לָהֶם שִׁישׁ לָהֶם עֲלֶיהָ שְׂמֻקְבָּלִים בְּעֶצְמָם, אָבֵל בְּאֵמַת זֶה סֹדֵר הֲרָאוּי לְהַתְנַהֵג עַל פִּי עוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ. וְכִמוּ שְׂאֲמָרוּ בְּמִדְרַשׁ תְּנַחֲוּמָא (במדכר א) 'אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי אֵלוּ הֵיוּ יוֹדְעִין וְכוּ' עֵין שָׁם בְּאֲרָךְ'. וְזֶה שְׂאֲמַר הַכְּתוּב 'עֲלִים וַיְרִידִים בּוֹ' כְּנ"ל:

וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם. פְּרוּשׁ שֶׁהָרָאוּ לוֹ עוֹד תְּנַחֲוּמִין עַל לְבוֹ. דְּאִיתָא בְּמִדְרַשׁ (בר"ר סח, ט) 'רַב הוֹנָא בְּשֵׁם רַבִּי אֲמִי אָמַר מִפְּנֵי מָה מְכַנִּין שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקוֹרְאִין אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין עוֹלָמוֹ מְקוֹמוֹ, מִן מָה דְכְּתִיב (שמות לג, כא) 'הֵנָּה מְקוֹם אֲתִי וְגו', עֵין שָׁם'. וְהֵנָּה לֹא הֲאָרִיכוּ חַז"ל בְּדְרוּשׁ לְהוֹדִיעַ כִּי אֵין עוֹלָם מְקוֹמוֹ כִּי הֲלֹא מְקָרָא כְּתוּב (דברי

המלכות השי"ת בעולם היא גם מנחמוי' ואעפ"כ יש לו תענוג מזה

הימים ב ב, ה) 'הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּהוּ', אֲלֹא בְּאוֹר הָעֵנָן לְהוֹרוֹת כִּי הַכֹּל סָבוּב הַבּוֹרָא, אֲפֵלוּ שֶׁנִּרְאָה לְעֵינַיִם אָדָם עוֹמֵד וּמְמַלִּיךְ הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וְאוֹמֵר לוֹ בְּרוּךְ אַתָּה וּמְמַלֵּא שְׂמֻמְשִׁיף אֱלֹהוֹתוֹ כְּכִיכּוֹל לְבַחֲיַנַּת מְקוֹם הַנְּרָמָז בְּמִלַּת אַתָּה, אָבֵל בְּאֵמַת הַכֹּל כַּח הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא שְׁנוֹתָן בְּאָדָם דְּעָה וְהַשְּׁכַל וְכַח הַדְּבוּר וְהוּא 'מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם', רַק שֶׁעָשָׂה אֵיזָה בַחֲיִנָּה הַנִּקְרָא רְצוֹן לְעֶצְמוֹ לְהִיּוֹת נִרְצָה בְּעֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה וּמְקַבֵּל תְּעִנוּגוֹ מִהֶם וּבְשִׁבְלֵם בְּרָא הָעוֹלָם. וְזֶה שְׂאֲמָרוּ" דְמוֹת יַעֲקֹב חֲקוּקָה בְּכֶסֶף וּבָזָה נִתְּהַנֶּה הַרְצוֹן. וְהֵגַם שְׂאִי אֲפֹשֶׁר לְעַמֵּד עַל מַחְקֵר הָעֵנָן אֵיךְ שֶׁיֵּךְ זֶה לְהַבּוֹרָא אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, מְכַל מְקוֹם אָנוּ מְאָמִינִים בְּנֵי מְאָמִינִים שֶׁעֲבוּדַת זָרַע יַעֲקֹב הֵיטָה יְסוּד וּפְנֵה לְרְצוֹנוֹ לְבְרִיאַת עוֹלָמוֹ וְזֶה 'הֵנָּה מְקוֹם אֲתִי':

וְאָמַר שָׁם רַבִּי יִצְחָק, 'כְּתִיב (דברים לג, כז) 'מַעֲנָה אֱלֹהֵי קְדָם', אֵין אָנוּ יוֹדְעִים אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָמוֹ וְאִם עוֹלָמוֹ מְעוֹנוֹ, מִן מָה דְכְּתִיב (תהלים צ, א) 'ה' מְעוֹנוֹ וְאֵין עוֹלָמוֹ מְעוֹנוֹ, אִ"ר אַבָּא בַר יוֹדָן לְגַבּוּר שֶׁהוּא רוֹכֵב עַל הַסּוֹס וְכִלְיוֹ מְשׁוּפָעִים אֵילֶךְ וְאֵילֶךְ הַסּוֹס טְפִילָה לְרוֹכֵב וְאֵין הַרוֹכֵב טְפִילָה לְסוֹס שְׁנָאמַר (חבוק ג, ח) 'כִּי תִרְכַּב עַל סוֹסֶיךָ'. ח. בַּר"ר פּב, ב' רַבִּי לׁוֹי פִּתַּח (ויקרא ט, ד) 'וְשׁוּר וְאֵיל לְשַׁלְמִים' וְגו' וְהָרִי דְבָרִים קַל הוֹמַר וּמָה זֶה שֶׁהַקְּרִיב אֵיל לְשָׁמַי הָרִי אֲנִי נִגְלָה עֲלָיו וּמְבַרְכּוֹ, יַעֲקֹב שְׂאִיקוּנִין שְׁלוֹ קְבוּעַ בְּכַסָּאֵי עַל אַחַת כְּמָה וְכַמּוּה'.

תענוג השי"ת מישראל שמתחזקים כנגד היצר הרע ואעפ"כ גם זה מוהשי"ת

◆ ציונים ומקורות ◆

ו. 'אמר רבי יהושע בן לוי אלו היו יודעין עובדי כוכבים ומזלות מה בית המקדש יפה להם, קסטוריות היו מקיפין אותו כדי לשמרו שהיה יפה להם יותר ממדה שהיה יפה לישראל, שכך שלמה סידר בתפלתו (דברי הימים-ב ג, לב לג) 'וגם את הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא וגו' ואתה תשמע השמים וגו' ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי', אבל כשבא אצל ישראל מה כתיב (שם, ל) 'ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו', אמר שלמה רבון העולמים אם הוא ראוי תן לו ואם אינו ראוי אל תתן לו'. ז. 'ויפגע במקום' רב הונא בשם ר' אמי אמר מפני מה מכנין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום, שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, מן מה דכתיב (שמות לג,

כא) 'הנה מקום אתי' הוה הקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, א"ר יצחק כתיב (דברים לג, כז) 'מעונה אלהי קדם', אין אנו יודעים אם הקב"ה מעונו של עולמו ואם עולמו מעונו, מן מה דכתיב (תהלים צ, א) 'ה' מעון אתה' הוה הקב"ה מעונו של עולמו ואין עולמו מעונו, א"ר אבא בר יודן לגבור שהוא רוכב על הסוס וכליו משופעים אילך ואילך הסוס טפילה לרוכב ואין הרוכב טפילה לסוס שנאמר (חבוק ג, ח) 'כי תרכב על סוסיך'. ח. ב"ר פב, ב' רבי לוי פתח (ויקרא ט, ד) 'ושור ואיל לשלמים' וגו' והרי דברים קל וחומר ומה זה שהקריב איל לשמי הרי אני נגלה עליו ומברכו, יעקב שאיקונין שלו קבוע בכסאי על אחת כמה וכמה'.